

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

АДМИНИСТРАТИВНА ПОДЕЛА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(ПО СЛУЖБЕНИМ ПОДАЦИМА)

3. Врањски округ

околуно место варош Врања

ОПШТИНИ ВРАЊСКОЈ ПРИПАДАЈУ СЕЛА: Г. БАЛИНОВЦИ, Д. ВРАЊЕ, СОБИНА, СУВИ ДОЛ И ШАПРАНЦЕ.

срезови: власотиначки, јабланички, лесковачки, масурички, пољанички и пчињски.

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
1	Вар. Врања		
2	Г. Балиновци		
3	Д. Врање		
4	Собина		
5	Суви Дол		
6	Шапранце		

I Власотиначки — среско место Власотинци

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
1	Бродска	1	Брод са заселцима: Главински, Деричевски, Залуски, Каракишки, Пачуковски, Пекарски, Рашињски, Сировички и Славујевски
		2	Дарковац са заселцима: Антуновски, Златановски, Кашарски, Ливађански, Ристински и Рожељачки
		3	Добро Поље са заселцима: Бистрички, Јаворски, Крстићевски и Коцки
2	Власотиначка	1	Вар. Власотинце
		2	Брезовица
		3	Манастириште
		1	Бојшина
		2	Бричјење
		3	Грделица
		4	Дедина Бара
		5	Козаре
		6	Крпејци
		7	Мочни До
		8	Палојци
		9	Предејани

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
3	Грделичка	10	Сејаница
		11	Сушевје
		12	Тупаловце
4	Дејанска	1	Борни до
		2	Дејане
		3	Свође
5	Дадиначка	1	Градиште
		2	Дадинац
		3	Јастребац
		4	Ковачева Бара
		5	Лапушња са заселцима: Остриц, Равна Гора, Самарница и Стрешковац
6	Каланска	1	Градска
		2	Дешч. Кладенац
		3	Јабуковац
		4	Кална
		5	Преслап
7	Крушевичка	1	Бољаре
		2	Крушевица
		3	Равни Дел
		4	Црна Бара
		5	Црнатово
8	Орашачка	1	Глажање
		2	Добратин
		3	Кукавица
		4	Ладовица
		5	Орашје
		6	Прилепац
9	Рав. Дубравска	1	Гор. Присјањ
		2	Доњ. Присјањ
		3	Комарица
		4	Рав. Дубрава
10	Рупљанска	1	Рупље са заселцима: Бајици, Банковци, Друсуници, Млачиште, Остразуб, Павличини, Рајчетине, Косинци и Црвени Брег
		2	Ново село са заселцима: Бучанци, Завишће, Макова падина и Парезавци

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
11	Тегошничка	1	Врело
		2	Гаре са заселцима: Страњево, Криви Део и Горње Гаре
		3	Лесковица
		4	Орах са заселцима: Алексине, Добровиш, Јаковљево, Јездине, Крстићево, Лукачево, Пршанине, Рајићево и Ћуово
12	Црно Травска	1	Црна Трава са заселцима: Златановска, Лазарћевска, Ливађанска, Обрадовска, Прочеловска, Славковска, Салоченинска, Степановска, Талоровска, Чавушево и Чука
13	Шишавачка	1	Батуловце
		2	Гуњетина
		3	Конатница
		4	Липовица
		5	Ломница
		6	Раино Поље
		7	Средоре
		8	Скрапеж
		9	Стајковац
		10	Шишава

II Јабланички — среско место Лебане

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
		1	Боровце
		2	Грбавце са заселком Влазе
		3	Дрвадеља
		4	Дукат
		5	Капит
		6	Лапаштица
		7	Маровци
		8	Радевци
		9	Равна Бања

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
1	Бањска	10	Стара Бања са заселком Шајић
		11	Свирпи
		12	Сијарина
		13	Тупаље
2	Бојничка	1	Бојник
		2	Граница
		3	Г. Коњувце
		4	Драговац
		5	Д. Коњувце
		6	Ћинђуша
		7	Каменица
		8	Мрвеж
		9	Плавце
		10	Придворица
		11	Савинац
		12	Суво Поље
		13	Црквица
3	Вашњачка	1	Вашњаци
		2	Врановац
		3	В. Војловац
		4	Ђеновац
		5	Дугаре
		6	М. Војловац
		7	Пертате
		8	Тагочевац
		9	Цекавица
4	Бувска	1	Бувци
		2	Ђулкаре
		3	Кдајић
		4	Рађуна
		5	Липовица
5	Бучуметска	1	Бучумет
		2	Лалиновац
		3	Руњковац
6	Косанчићска	1	Г. Бријање
		2	Ђуковац
		3	Кацабац
		4	Косанчић
		5	Лапатинце
		6	Обилић
		7	Стубла
7	Лебанска	1	Врановце
		2	Гегља
		3	Гргуровац
		4	Ждеглово
		5	Ковина
		6	Кривача
		7	Лебане
		8	Паповац
		9	Прекопчелица
		10	Радиновац
		11	Шилово
		12	Штулац
		13	Шумане
		1	Багуновац
		2	Врапци
		3	Газдаре
		4	Маћеданци
		5	Медвеђа
		6	Негасавље
		7	Петриље
		8	Пусто Шилово

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
8	Медвеђска	9	Стубла са заселком Лезе Мискић
		10	Црни Врх
9	Оранска	1	Брестовац
		2	Бујаново
		3	Ивање
		4	Лозане
		5	Магаш
		6	Мијајлица
		7	Оране
		8	Речица
		9	Секицах
		10	Славник
		11	Турјане
10	Реткоцдерска	1	Брајина
		2	Јубавни
		3	Медевци
		4	Мркоња
		5	Пораштица
		6	Прпор
		7	Реткоцер
		8	Туларе
		9	Чакатин
11	Слишанска	1	Гајтан са заселцима: Брајмор, Равниште, Црвадик и Шљивово
		2	Бачевина
		3	Свиљарица
		4	Слишане
		5	Боринце
		6	Мајковац
		7	Ображде

III Лесковачки — среско место Лесковац

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
1	Бабичка	1	Бабичко
		2	Гор. Локашница
		3	Црковница
2	Богојевачка	1	Богојевац
		2	Бобиште
		3	Грајевце
		4	Злокућане
		5	Кумарево
		6	Навалим
3	Брестовачка	1	Брестовац
		2	Д. Бријање
		3	Кутлеш
		4	Липовица
		5	Шарлинце
4	В. Грабовничка	1	Вел. Грабовница
		2	Загужане
		3	Зољево
		4	М. Грабовница
		5	М. Копашница
		6	Тулово
		1	В. Трњане
		2	Г. Јаина
		3	Д. Јаина
		4	Пали-Кућа

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
5	В. Трњанска	5	Пресечина
		6	Рударе
		7	Шаиновац
		8	Шишинце са заселком Кукуловце
6	Винарачка	1	Винарце
		2	Доње Стапање
		3	Залужња
		4	Прибор
		5	Чиф. мира
7	Вучанска	1	Брза са заселком Влашко Поље
		2	Букова Глава
		3	Бели Поток
		4	Вучје са заселцима: Бежинте и Рашић Лаз
		5	Горина
		6	Жабљане
8	Губеревацка	1	Г. Бунибрад
		2	Губеревац
		3	Д. Бунибрад
		4	Жижавица
9	Јашуњска	1	Биљаница
		2	Градашница
		3	Дрњевац
		4	Јарсенова
		5	Јашуња са заселком Д. Купиновци
		6	Јелашница
		7	Купиновци
		8	Орашац
		9	Пискупово
		10	Слатина
		11	Чиф. Дрњевац
10	Лесковачка	1	Лесковац
11	Мирошевачка	1	Барје са заселком Вештица
		2	Бунуша са заселком Ч. Бунушки
		3	Вино
		4	Дрвадеља
		5	Игриште
		6	Калуђерица са заселком Црцавац
		7	Мирашевце са заселком Лугаре
		8	Славујевац
		9	Тадоровце
12	Мрштанска	1	Бадинце
		2	Братмиловце
		3	Гор. Кројнице
		4	Доњ. Кројнице
		5	Злоћудово
		6	Манојловце
		7	Мрштане
		8	Номанице
		1	Бистрица
		2	Вел. Капашница
		3	Граово
		4	Кораћевац
		5	Несврта са заселком Падек

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
13	Ораовичка	6	Ораовица
		7	Слатина
14	Печењевачка	1	Брејановце
		2	Дупљане
		3	Каштавар
		4	Печењевац
		5	Падринце
		6	Чеклин
		7	Чиф. Разгојна
15	Разгојнска	1	Грданица
		2	Д. Локашница
		3	Разгојна
		4	Смрдан
16	Страјковачка	1	Накривањ са заселцима: Рашињ Лаз и Чиф. Накривањски
		2	Радањица
		3	Страјковац
		4	Чукљеник
17	Турековачка	1	Белановце
		2	Власе
		3	Г. Синковце
		4	Г. Трњане
		5	Гор. Стопањане
		6	Д. Синковце
		7	Д. Трњане
		8	Свирце
		9	Турековац

IV Масурички — среско место Сурдулица

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
1	Власинска	1	Власина
2	Кијевска	1	Баџијевци
		2	Дуги Дел
		3	Загужане
		4	Кијевац
		5	Лескова Бара
3	Мачкатишка	1	Гузевје
		2	Данино Село
		3	Дикава
		4	Лебет
		5	Мањак
		6	Мачкатица
4	Сувојничка	1	Биновци са заселком Кабобовци
		2	Декутинци
		3	Другајница
		4	Јелашница
		5	Масурица
		6	Полом
		7	Рђавица
		8	Стајковац
		9	Сувојница
		1	Алакинац
		2	Битврђа
		3	Вучиделци
		4	Г. Романовац
		5	Д. Романовац

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
5	Сурдуличка	6	Сурдулица
		7	Тапли До
6	Цепска	1	Дупљане
		2	Козница
		3	Капитарци
		4	Кржинце
		5	Љутеж
		6	Манојле
		7	Ружић
		8	Цепа

V Пољанички — среско место Владичин Хан

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
1	Белишевска	1	Бачвиште
		2	Белановце
		3	Белишево
		4	Брестово
		5	Јагњило
		6	Јовац
		7	Капапун
		8	Костомлатица
		9	Равна Река
		10	Солачка Сена
		11	Срнећи Дол
2	Власачка	1	Власе са заселком Драгобужде
		2	Градња
		3	Крушева глава
		4	Раждаце
		5	Станце
		6	Стрешак
		7	Трстена
3	Велико-селска	1	Гагинце
		2	Големо Село са заселком Мијовце
		3	Лалинце
		4	Мелово
		5	Округлица са заселком Равни Део
		6	Студена
		7	Тумба
4	Дреновачка	1	Бајин Дел
		2	Дреновац са заселком Добројанце
		3	Клашница са заселком Пљачкавица
		4	Мечковац
		5	Обличка Сена
		6	Сикирије
		7	Смиљевић
		8	Тесовиште
		9	Урманица
		10	Ушевци
		1	Гор. Јабучково са заселком Кукавица
		2	Доњ. Балиновце
		3	Доњ. Јабучково
		4	Житорађа
		5	Калиманце

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
5	Калиманска	6	Куново
		7	Лепеница
		8	Прекадолце
		9	Репинце
		10	Сува Морава
6	Прибојска	1	Бресница
		2	Гумериште
		3	Мазараћ
		4	Маштаница
		5	Островица
		6	Прибој
		7	Рануговац
		8	Струганица
		9	Стубол
7	Теговишка	1	Гариње
		2	Зебинце
		3	Јастребац
		4	Летовиште
		5	Мртвица
		6	Репиште
		7	Рдово
		8	Теговиште
		9	Урвич

VI Пчињски — среско место Врања

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину сачињавају
1	Бањска	1	Бања
		2	Бујковац
		3	Изумна
		4	Кумарево са заселком Каталенац
		5	Таплац
2	Буштрњска	1	Бунесевце
		2	Буштрање
		3	Гор. Жапско
		4	Миланово
		5	Русце
3	Д. Нерадовачка	1	Г. Нерадовце
		2	Давидовац
		3	Д. Вртогож
		4	Д. Нерадовце
		5	Павловци
		6	Рибинце
		7	Страпско са заселком Дапчевац
4	Дубничка	1	Бели Брег
		2	Буношевци
		3	Гор. Вртогош
		4	Добрашево
		5	Дубница
		6	Катун
		7	Миливајце
		8	Содерце
		9	Честелин
		1	Богашево
		2	Врбово
		3	Клисурица
		4	Корбевац
		5	Липовац

Тек. број	Назив општина	Тек. број	Назив села и заселака који општину са-чињавају
5	Корбовачка	6	Паневље
		7	Превалац
		8	Себе Врање
6	Крифо-вејска	1	Крифо-веја
		2	Несврта
		3	Ново Село
7	Луковска	1	Барбарушница
		2	Вишевце
		3	Луково
		4	Наставце
		5	Средњи Дел
		6	Сурдул
8	Преображењска	1	Гор. Отуља
		2	Гор. Требешиње
		3	Д. Отуља
		4	Д. Требешиње
		5	Капањене
		6	Лепчинце
		7	Марганце
		8	Преображење
		3	Пунашевце
		10	Ђурковица
9	Прванечка	1	Баб. Пољана са заселком Корбул
		2	Брезовица
		3	Дуга Лука
		4	Првонек
		5	Сливница
		6	Стари Глог
		7	Црни Врх
		8	
10	Ратајска	1	Александровац
		2	Д. Жапско
		3	Купинице
		4	Ратаје
		5	Ристовац
		6	Црни Луг
11	Тибушка	1	Дулан
		2	Лева Река
		3	Тибужде са заселком Брестовац
		4	Ђуковац са заселком Шаип Дел
		5	Златокоп

РАСПИСИ

О одсуству и разрешењу полицијских чиновника од дужности

I

Расписом г. мин. унутр. дела од 14 марта 1884 г. ПБр. 2824, наређено је следеће:

1. Чиновник који тражи одсуство до на три дана по прекој и одлагања не трпећој потреби мора уз молбу поднети за то доказе, што ако не учини, одсуство такво неће моћи поједине старешине по § 19 зак. о чиновницима давати без одобрења министарског.

2. Чиновници који траже одсуство на дуже времена морају у својим молбама навести: куда по имену желе ићи, и ради какве потребе.

Ако би чиновник добио на овај начин тражено одсуство, не сме без дозволе ићи и свршавати друге послове и у другим местима, за које у молба није гласила.

Ако би поједини чиновници противно радили, имају старешине у дужности да учине употребу од прописа § 21 закона о чиновницима.

3. Чиновник који, добивши одсуство, сврши свој посао пре но што му је одсуство истекло, а врати се у место где службу врши — ако не би одмах на дужност отишао, има се тачно учинити употреба § 20 пом. зак.

4. Ако би срески чиновници ишли ван свога среза без дозволе (§ 16) — дотичне старешине имају таквога чиновника узимати на одговор, и извиђај министарству шиљати, те да се учини употреба од поменутог законског прописа.

5. Кад се спроводу молбе за одсуства, нека се вазда у њима ставља, поред мњења старешинског да ли му се може дати и колико одсуства, још и то; колико је молећи се чиновник у тој години одсуствовао од дужности, када, по каквој потреби, по чијој дозволи, и колико дана?

Мњење старешинско потребно је стога, што, ако се доцније покаже да су због одсуства тог чиновника послови или служба иначе трпели уштрба — да се узме дотични старешина на одговор, што је давао мњење за одсуство, кад се према служби томе чиновнику одсуство није могло дати.

6. Сваки чиновник треба за одсуство да се обраћа свом првом претпостављеном старешини, а кад то учини, онда да од њега дозволу и очекује.

Ко се буде обраћао непосредно министарству, неће на такве своје молбе ни одговора добијати.

7. Кад се прими акт о постављању или премештају кога чиновника — одмах дотична начелства имају наредити да се ти чиновници разреше и упуте на нова опредељења.

Ово разрешење има се свршити, ако није друкчије наређено, најдаље за осам дана од пријема акта званичног о постављењу.

А чиновник разрешени моћи ће по разрешењу на спрему своју без дозволе употребити два дана, и у месту кад на нову дужност приспе на размештање опет два дана.

Свако друго изостајање од службе, сматраће се за немарно и казниће се; и

8. Старешине, које не би тачно по овим прописима поступале, сматраће се да су злоупотребили свој старешински положај, и узимаће се на одговор.

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

ПМ 14.710

14 октобра 1889 год.

У Београду

II

Свима начелствима и управи вар. Београда

Расписом министра унутрашњих дела од 14 марта 1884 год. ПМ 2824 јасно је одређено на који начин имају чиновници тражити одсуство од дужности — по каквој потреби, и шта ваља имати на уму при предлогу да се чиновнику тражено одсуство и одобри.

Не мало пута се дешавало да поједини чиновници, добив 3-дневно одсуство од дужности, исто не само што не употребљују на намењену цел, но се још обраћају непосредно министру унутрашњих дела за продужење одсуства, противно горњем распису.

Да се тако исто не би у будуће дешавало, и да се чиновници не би излагали материјалној штети, јер министар унутрашњих дела неће од сада ни једном чиновнику непосредно, продужавати одсуство, — овим се наређује:

1. Да се од сада ни један чиновник не обрати министру унутр. дела за продужење одсуства; и

2. Да сваки чиновник при тражењу одсуства претходно оцени, да ли ће моћи за три или више дана свршити посао за који одсуство тражи, — па према томе и да молбу удеси.

Може бити изузетака само у случају смрти кога од чланова породице дотичног чиновника.

Препоручује се начелству да ово саопшти свима подручним му чиновницима и званичницима и да приликом тражења одсуства свакоме нагласи ову наредбу, — а оно пак да се строго придржава напред поменутог расписа, у даном случају.

III

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

П.№ 4181

7. марта 1896 год.
у Београду

Начелству округа

Министар унутрашњих дела приметио је да се при давању тродневног одсуства чиновницима и званичницима, у случају преке потребе, не поступа по постојећим наређењима о томе, него се то одсуство даје противно јасном наређењу § 19 закона о чиновницима грађанског реда, и расписима: од 14 марта 1884 год. П.№ 2824, и 14 октобра 1889 год. П.№ 14.710.

Нарочито су учестали случајеви да поједини чиновници, којима је старешина надлежства одобрио тродневно одсуство ради извесне потребе, као преке, — обраћају се после непосредно министру и траже продужење одсуства противно напред поменутих расписима и без стварне потребе; јер кад је дато тродневно одсуство у случају преке нужде, онда се обично за то време и сврши посао; а кад је дотични чиновник знао да ће му требати дуже одсуство, онда је требао редовним путем да се за исто обрати, а не да тражи тродневно одсуство, па после да се обраћа овамо непосредно за продужење.

Поред ових погрешака у тражењу и давању одсуства, министар се уверио, да се не поступа тачно по напред поменутом распису П.№ 2824 ни односно разрешавања премештених чиновника и упућивања на нова опредељења; јер је било случајева да премештени чиновник није за дуже време упућен на ново опредељење, а без оправданих разлога за то, и без знања министровог.

Да се не би и у будуће догађале оваке неправилности на штету службених послова, министар унутрашњих дела препоручује начелству:

1. да се при давању тродневног одсуства и предлагању да се коме чиновнику, или званичнику, даде одсуство од дужности, — најтачније управља по поменутих расписима, како ће давање одсуства бити само по правој потреби;

2. да се нарочито у давању тродневног одсуства придржава прописа § 19 зак. о чиновницима грађанског реда и то одсуство одобрава само у случају преке одлагања не трпеће и доказане потребе; јер ће се на ова одобрења обраћати нарочита пажња и чинити што треба према онима, који буду поступали противно овом наређењу, а и неће се продужавати одсуство оним чиновницима, који добију тродневно одсуство по прекој потреби, па после траже овде продужење истог сем само у случају доказане потребе, да посао, због кога су добили одсуство, нису могли за време добивеног одсуства свршити; и

3. да се тачно управља по распису од 14 марта 1884 год. П.№ 2824 и односно разрешења премештених чиновника из једног места у друго, и ове упућује одмах на ново опредељење, а најдаље за осам дана од пријема акта о постављењу, ако није нарочито друкчије наређено.

Овај распис нека начелство саопшти свима чиновницима и званичницима у своме кругу ради знања и тачног управљања, па о извршењу поднесе ми извештај.

IV

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

П.№ 21.608

3 новембра 1900 год.
у Београду

Начелству округа

И ако је расписом министра унутрашњих дела од 14 марта 1884 године П.№ 2824, прецизно прописан поступак о примању и давању, како тродневних тако и дужевремених одсустава полицијским чиновницима; и ако је опет расписима мојих претходника од 14 октобра 1889 године П.№ 14.710 и од 7 марта 1896 год. 4181, то наређење поопштровано и свима чиновницима полицијским поново дато на знање, када се и у којим случајима одсуство може примити и одобрити — ипак су, многе старешине полиц. надлежстава и подчињени им чиновници и званичници противно тим расписима и наређењима поступали, па то и данас чине; и ја, због тога често виђам у Београду по-

већи број полицијских чиновника из унутрашњости, који већином ради прохођења по престоници шеткају, а после и министарству досађују тражећи: да им се одсуство продужи, или долазе да лично за унапређење, премештај и т. д. моле.

Полицијске старешине и потчињени им чиновници, који овако раде, или су нехатни у вршењу постојећих министарских прописа и наређења о давању одсуства, или — тако да кажем — чак и не знају да ти прописи и наређења постоје, што је, свакако, за општу осуду; међутим ја то не могу и нећу више да дозволим.

С тога овим препоручујем свима полицијским чиновницима, званичницима и њиховим старешинама, да *одмах добро проуче* све прописе и наређења, о којима је горе реч, и у будуће по њима најтачније поступају, иначе ћу за први противан случај узимати дотичнога на одговор и казнити.

И поред тога, што је у поменутом распису и наређењима, са којима је тај распис поновљен и поопштрен, јасно казано: како ће се одсуства примити и одобравати, ипак овде наређујем:

1. да старешине полиц. надлежстава у будуће *не одобравају својим чиновницима и званичницима тродневно одсуство са и без путовања док им они не би поднели несумњиве доказе о хитној и неодложној потреби* за то одсуство;

2. да сваки чиновник или практикант који тражи дуже одсуство од три дана, подноси уз молбу за одсуство и доказе о фактичкој потреби за одсуствовање од дужности, иначе ћу све молбе, које без доказа добијем на решење одбијати;

3. да чиновници и практиканти своје молбе са доказима за *дуже одсуства од три дана* подносе својим старешинама, а ови да их редовним путем спроведу даље на решење, са својим мишљењем, и извештајем да ли је и колико молећи се чиновник или практикант раније одсуствовао у истој години, када, по каквој потреби и по чијој дозволи? и

4. да ми се у будуће ни један чиновник нити практикант не обраћа са молбом за *продужење* тродневног или мањег одсуства, које је од свога старешине добио, изузимајући случај опасне болести или смрти кога члана његове блиске фамилије, иначе ћу сваког од њих, који противно овоме учини, узимати зато на одговор и казнити.

Нека начелство у будуће по овој наредби тачно поступа, а нека је саопшти и свима подручним му чиновницима и практикантима ради знања и будућег њиховог управљања.

V

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

П.№ 4634

27. фебруара 1901 год.
у Београду

Начелству округа

Многим расписима мојих претходника објашњаван је § 19 закона о чиновницима грађанског реда, који се односи на давање одсуства чиновницима, и последњим расписом о томе од 3 новембра пр. год. П.№ 21.608, опширно је објашњено, да само у случајевима праве и истинске потребе могу старешине одобравати до три дана одсуства подручним им чиновницима.

Ну и поред јасног законског наређења и поред свију опширних упуштава у поменутих министарским наређењима, — приметно сам, да се многе старешине не држе ни закона ни расписа, већ на своју руку одобравају одсуства појединим чиновницима без икакве оправдане потребе и без доказа о томе.

Наређујем томе начелству, да се у будуће најстрожије придржава закона и постојећег расписа од 3 новембра 1900 год. П.№ 21.608 и напомињем, да ћу сваку противну радњу сматрати као повреду закона и дужности и са дотичним старешином строго поступити по закону без икаквих обзира.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Један општински писар шаље нам овакву једну радњу општ. суда:

Суд општине Н. осудио је Петра Марковића земљоделца да плати Николи Костићу 50 динара накнадне штете, за проривену ливаду свињама Петровим, и да му накнади трошкове ово вођења спора. Када је ова пресуда постала извршна, сеоски

кмет, као члан извршилац, позвао је осуђенога да положи новац, или да присуствује званичном попису штеточине стоке. Но осуђени је тада на протоколу изјавио: „Новаца немам да оштећенога Николу по пресуди општ. суда измирим, нити према закону имам шта друго од имања сем пет плуга земље и ову стоку која ми се у попис узима, а ово имање ми као земљоделцу штити § 471 тач. 4 грађ. суд. поступка. Зато тражим да ми се ова стока која се у попис за извршење ове пресуде узима, врати и да се не излаже продаји, а постараћу се да новаца набавим те да оштећеног измирим.“

Извршни члан и преко овакве изјаве држећи се закона о чувању пољских добара, узео је у попис ових 4 брва свиња, за извршење пресуде и пошто је испунио све остале законске формалности исте је продао средством јавне лицитације и отуда добивеним новцем измирио оштећеног Николу. Петар је овога извршиоца продаје тужио надлежном суду, и тражио да га суд осуди, да му накнади штету проузроковану овом продајом, јер му се ова стока као благодетењање које му као земљоделцу § 471 тач. 4 грађ. судског поступка, није могла нити смела излагати продаји. И суд је по овој тужби осудио извршиоца да му накнади штету и да му плати трошкове.

Он нас пита, да ли је оваква радња судска правилна и како се онда има сматрати чл. 9 и 19 закона о чувању пољских добара и § 817 грађ. законика, који изрично наређују, да се учињена штета стоком, наплаћује вредношћу исте, и да је *„ухваћена у штети животиња за накнаду штете за осам дана у залози за рачун оштећеног.“*

Ево нашег одговора.

По чл. 9 и 19 закона о чувању пољских добара, ухваћена стока у штети гаранција је за измирење штете оштећеном. Међутим у § 817 грађ. закона јасно гласи:

„Ухваћена у штети животиња, остаје у залози за накнаду, коју је дужан онај, чија је животиња, за осам дана учинити. Ако се не поравнају дужни су ствар суду јавити. Оштећени није дужан животињу из залозе пре издати, док му се или накнада не учини или сигурност довољна не постави.“ Ова законска одредба, која се доводи у везу за горе означеним члановима из закона о чувању пољских имања, јасно и прецизно одређује, како се и на који начин оштећени има измирити. Дакле закон наређује да се он првенствено има измирити из штеточине животиње, која му служи као залоза за накнаду, у року од осам дана. После тога пријављује се ствар суду. У овом конкретном случају то је учињено и суд је осудио сопственика штете, да исту оштећеном плати. Пресуда је постала извршна, и извршилац судски је исту извршио продајом стоке у штети нађене. Ова и оваква радња члана извршиоца потпуно је правилна и на закону основана, а радња судска са новом пресудом по тужби осуђеног да ову штету проузроковану својим свињама оштећеном, којом се извршилац осуђује на накнаду штете у овоме поновном спору тужиоцу — причициоцу штете, сопственику штеточине животиње — скроз је неправилна и противна закону.

Да ово наше мишљење утврдимо разлозима.

Истина је да § 471 тач. 4 грађ. судског поступка штити земљоделцу поред куће окућнице, још и пет плуга земље и означену тамо стоку уз коју се прибродјава и „пет свиња“, али је законодавац овде ово благодетењање земљоделцу заштитио од задужења његовом иницијативом, како исти не би остао пролетер, задужењем и продајом свога имања, оставивши себе и своју породицу без зиратне земље и нужних намирница за опстанак. Но ни у ком случају, законодавац, није хтео земљоделца бранити и штитити и за дела која он својом непажњом, па можда и произвољношћу учини да другога намерно или не намерно оштети. Ово се јасно читује и другом алинејом тач. 4 поменутог закона где се поред осталог тамо означеног наплаћују и из овога благодетењања *„кривичне осуде“*. Сама природа овога спора потиче из кривичне одговорности, коју прописује зато нарочити специјални закон о чувању пољских имања, чије удребе за накнаду штете учињене стоком, везују се за одредбе § 817 грађ. законика. И онда у такоме случају не да се ни замислити, да сопственик штеточине животиње избегава како кривичну одговорност, тако и ону материјалну за накнаду штете оштећеном. Када би се § 471 тач. 4 грађ. суд. поступка имао тако тумачити, да се ово благодетењање распростире и у овако даним случајевима онда би као сигурно следствие излазило то,

да би имања имућнијих грађана остала без заштите, јер ту онда стоји неодговорност оних, који су са имањем слабији, и који немају где своју стоку држати и хранити. Према оваквом стању ствари, њиве, ливаде, усеви и остала пољска добра осталих грађана била би од ових људи и њихове стоке не заштићена, јер им се стока по овако настраном мишљењу, не би могла продати, па ма она колику штету другоме учинила.

На ово питање правилно је одговорио г. М. Н. Милојевић кмет пољанички, што са задовољством овде прибележавамо.

* * *

Од једног општинског писара, добили смо оваква питања са молбом за објашњење:

I. Имају ли права сеоски кметови, где у месту не постоји општински суд, да наплаћују таксу у два динара по закону о таксама чл 87, 88, као за дела иступне природе, од оних лица која они казне са 24 сата затвора — чл. 41 закона о устројству општина и општинских власти.

II. Имају ли права они сеоски кметови, где у месту постоје општ. судови, да они сами примају писмене тужбе у споровима до 20 динара, па те спорове они сами да извиђају и суде у место читавог суда и формалног извиђаја у пуној седници.

На прво питање одговарамо:

Према закону и уставу нико не може бити осуђен а не саслушан. Према оваквом стању ствари и овакви изгредници које кажњавају сеоски кметови, као надлежна власт, морају бити саслушани и пресудом осуђени на казну. Дакле и у овим случајевима, било да казна долази од стране приватне преставке, било по званичној дужности, дело носи на себи вид иступа, и мора се извидети и оптужени саслушати, и онда следствено да као дело иступне природе подлежи такси у два динара у таксеним маркама, јер се свако дело и у овим случајевима мора по својој квалификацији подвести под законску одредбу из чл. III крив. законика.

На друго питање одговарамо:

§ 6 тач. д, грађ. судског поступка гласи:

„Кметови села, које са другим општинску саставља суде са два призвана одборника, или ако ових нема у месту, са два поштена човека све спорове у своме селу до 10 динара закључно, осим спорова о непокретности и службености...“ Овај пропис законски довољно је јасно прецизирао надлежност и процедуру суђења сеоских кметова. Дакле они са два одборника или два поштена грађанина суде спорове само до 10 динара закључно. После ове стопе до стопе 20 динара закључно суде општ. судови у пуној седници, а ове су пресуде извршене одмах по § 13 послед. алинеји грађ. поступка, јер противу истих нема места жалби.

Што се тиче тога да ли ће сеоски кмет моћи примати тужбе од својих сељака, чија је вредност спорна преко 10 до 20 динара закључно, ми смо мишљења, да не само може, но да је на основу § 12 и 13 грађ. судског поступка дужан одредити и дан суђења, када парничне стране имају ради пресуђења престати суду, па, ако има и сведока, и њих позвати да одређенога дана предстану. Када се у општ. суду састави састав судија, онда се јавно у суду читају тужбе, спор се извиђа и пресуђује. Све примљене тужбе сеоски кмет, пошто је све извршио да се спор може извиђати и судити, предаје суду на завод у деловодни протокол и судски регистар, а извиђење се води у протокол суђења као и све остале парнице чија вредност достиже вредност до 200 динара закључно.

Исто тако и оне пресуде иступне природе изречене од стране сеоског кмета уводе се у деловодни протокол и предају се архиви општ. суда.

* * *

Од једног општинског писара добили смо овакво питање:

Суд општине Н. по тужби Ђ. М. земљ. из В. пресудом својом од 12 јануара 1900 године Бр. 57, осудио је Петра П., земљоделца из истога места, на плаћање главнога дуга од 100 динара са 12% годишњег интереса од 13 децембра 1891 до 13 децембра 1899 године, до кога дана интерес достиже главницу, по јавној исправи.

Осуђени Петар изјавио је дотичном првостепеном суду жалбу противу ове пресуде општинскога суда, у колико се она

односи на досуђени интерес тужиоцу, наводећи у жалби да је иста пресуда, у погледу досуде интереса за више година, неправилна и противзакона, пошто интерес по закону застарева за три године.

Судија првостепеног суда по размотрењу пресуде и акта која се односе на овај спор, поништио је горњу пресуду општинског суда, налазећи: да је по § 928 под д. грађанског закона, свако потраживање интереса на позајмљене капитале, застарева за три године од дана када је исти требало платити, и препоручио је општинском суду, да према овим примедбама другу пресуду донесе.

Тај општински писар пита нас, да ли су умесне ове примедбе судијине или је пресуда општинска била добра и на закону основана.

Ми на ово питање одговарамо: да је, — код јасног прописа § 928 под д. грађанског законика, који гласи: „Потраживање годишњих прихода и доходака, годишњег издржавања, кирија: од куће, дућана и других зграда под закуп датих; годишњих интереса на позајмљене капитале; услуга, које се годишње имају чинити, и у опште све, што се плаћа или чини годишње или у краћим роковима који се годишње повраћају, — застарева за три године, од дана кад је што требало платити или учинити“; — пресуда општинског суда, у колико се она односи на досуђени интерес, неправилна и противна закону, а, да су примедбе судијине на закону основане.

* * *

Од једног општинског писара, добили смо овакво питање: Петар Милутиновић из М. оптужио је суду општине П. Ђорђа Мирковића, земљоделца из истог места, за то, што му је овај пре две године дана самовласно заузео једну њиву у месту „Пударцу“, на је тражио, да суд казни Петра за ово самовлашће и да га осуди да од заузетог земљишта одступи.

У доказ тужбених навода тужилац се је позвао на сведоке. Учињеним извиђајем на лицу места и исказом заклетих испитаних сведока по овоме делу, доказано је, да дело заузећа постоји.

Тужени Ђорђе на своме испиту признао је, да он пре две године доиста обделава и ужива поменути њиву Петрову, но, да он то чини по праву куповине, закључене са тужиоцем Петром, наводећи: да је он Петру одма и куповну цену за ту њиву исплатио; да за ово нема сведока ни писмених доказа; али, да се на истинитост ових навода може заклетити.

Суд општински по оцени тужбе одговора туженог Ђорђа и прибављених доказа по овоме спору, нашао је:

1, да дело самовласног заузећа доиста постоји, пошто тужени не подноси никакве доказе којима би доказао своју одбрану, да именовано земљиште ужива по праву куповине;

2, да је кривица туженога за ово заузеће доказана испитом заклетих сведока: Марка Ђорђевића, Димитрија Николића и Јанка Јовановића, а у неколико и признањем самога Ђорђа;

3, да ова кривица Ђорђева долази под одредбу другог одељка § 375 а. казненог закона, и, да би му по томе законском пропису требало за ту кривицу и одмерити казну, али, како је суд даље нашао: да је ова кривица Ђорђева по § 396 реченог закона *застарела*, јер тај законски пропис прописује рок за застарелост оваквих иступних кривица од три месеца а дело овога заузећа учињено је, као што се напред види, још пре две године, — то је на основу излвженога и § §: 4 а. 34 и 35 полицијске уредбе, с погледом и на закон о таксама, пресудом својом од 27 јануара 1900 године № 75, *ослбодио општенога Ђорђа од кривичне одговорности* по овоме делу, *због застарелости кривице*, али га је *уједно истом пресудом и осудио*:

1, да од заузетог земљишта *одступи и исто преда у својину тужиоцу Петру*; и,

2, да сваком испитаном сведоку плати 2 динара дангубе, а тужиоцу да накнади два динара плаћене таксе за извиђај овога иступа и на име трошка и дангубе десет динара.

Противу ове пресуде тужени Ђорђе није се жалио и она је постала извршна.

* * *

Овај писар општински пита нас сада, да ли је ова пресуда општинског суда добра и на закону основана или не?

Ми му на то питање одговарамо:

По нашем мишљењу пресуда општинског суда о којој је напред реч, неправилна је и противна закону, са ових разлога:

Као што се из горе наведенога види, општински је суд у овоме случају вршио чисто полицијску и судску месну власт, а за то је био и надлежан по § 4 а. полицијске уредбе, али му је сама пресуда из основа неправилна и незаконна, јер је општински суд, по закону у могућности, да се, у случајевима, где се појављује као чисто полицијска власт, — уз расправу кривичног питања *једновремено* упушта и у расправу каквог грађанског питања, само онда, кад се оно појави уз кривично дело, као споредно.

Онде, где кривичне одговорности нема, *било услед застарелости кривице било због оскудице доказа*, општински је суд, као *полицијска власт*, само дужан, да одржи постојеће стање, а тужилачку страну да упути на грађанску парницу.

У овом конкретном случају, кад је казнена одговорност туженога Ђорђа престала, услед застарелости представљенога дела самовласног заузећа, а спорна се земља налази у његовој државини, — општински суд, као *полицијска власт*, имао је само ту дужност, да то стање ислеђењем констатује, па онда, да тужилачку страну, — сходно § § 201 и 223 грађанског закона, — упути на грађанску парницу за доказивање својине опарниченог земљишта, а никако није био позван ни надлежан, да уз решавање о кривици туженога која је *застарела*, том истом пресудом расправља и грађанско питање, које се је уз ту *застарелу* његову кривицу појавило.

БИРАБИ — БИБАРИ

од Ж. Лермина — с француског

Успео сам! Иначе то је било тако просто. Сврха ми је била да учиним злочин, да се њиме користим, а да ме не казне. Програм врло јасан; и извршио сам га до најмање тачке. Ваља да вам ово испричам. Ја мислим, без лажне скромности, да сам у овом подuzeћу показао доста велику умешност.

Прво о злочину. Оженио сам се са једном сиромашном девојком. Био сам у служби са 2.200 фр. годишње. Осредње стање с којим сам био доста задовољан. Жеље су ми биле скромне. Жена ми је била сироче. Имала је једну сестру. Марија и Бијанка, два лепа имена. Оженио сам се са Маријом. Бијанка је с нама живела. Добио сам прво сина, па кћер. Плату су ми повисили на 3000 фор., те нисам имао ни на шта да се жалим.

Једног дана добијем писмо од нотароша. Био сам веома изненађен. Признајем да сам имао врло мало посла са овим министарским чиновницима. Ја сам се још већма изненадио кад ми достојанствени бележник саопшти, да је неки трговац из Калкуте, стриц моје жене и њене сестре, оставио наследство један милион франака.

То јест 500.000 фр. свакој ...бираби — бибари.... Гле! Та зашто ја ово пишем ...бара... бибари... пола милијона мојој жени.

Наследство је било брзо добијено. Уживао сам ренту од 25.000 фр. Дадох оставку на службу, и уредих свој живот наново. Пет стотина хиљада фр.; то је сума! Моја свастика имала је исто толико. Стадосмо живети раскошније. Слуга, кола, точак. Волео сам увек вештине. Купих неколико одабраних слика. Допало ми се још што сам се обукао први пут из радње једног чувеног кројача. Кунем вам се, да сам изгледао врло добро. Нога ми је лепа, рука ми је мала, коса изванредна. Ја сам, што се зове, леп човек.... бираби — бибари.... Само после кратког времена стаде ме болети што ми је свастика узела пола милиона. Ја бих био врло задовољан, што да кријем, кад бих имао цео милион, тим пре што сам имао издатака, жену, децу, а она је имала да мисли само о себи и о своме дугом девојаштву. Тада се породи у мене мисао да је убијем. Моја жена била би једина наследница. Чим би ње нестало, милион би био наш, недирнут, и ја бих га добро употребио. Тако сам мислио једне вечери, кад сам с њима разговарао; тада сам се и решио да Бијанку са овога свега смакнем. Само, пошто сам био интелегентан човек, ја сам се старао да нађем начина да извршим злочин без икакве опасности. Прочитах све чувене парнице о убиствима и брзо сам се уверио да су се убице сами издавали оним напором којим су тежили да прикрију своје злочинске намере. Бараби — бибари... Чудновато што ми се ови слогови непрестано вргају по глави и на уснама, а да не знам зашта.

* * *

Увек сам био наклоњен читању научних књига, поглавито медицинских. Драговољно сам прегледао *халуцинације* од Бријер Боамонта, *Лудило* од Морела, *Злочин и Лудило* од Модлеја. У овој последњој књизи наиђем на нацрт једног врло уметног плана, врло корисног за моју ствар. И ево шта сам учинио.

Једног јутра одем доктору Аоздагу, највећем лекару за лудило. Прими ме врло учтиво и ја му рекох:

— Докторе, нешто ћу вам страшно признати... Богат сам, срећан сам, обожавам своју жену и децу, немам никаква разлога да се љутим, нити да мрзим ма то кога било, но, међутим, ја сам каткад у некаквом страховитом стању.

Говорио сам испрекидано, разрогаченим очима, усне су ми се с часа на час грчиле. Доктор ме је посматрао пажљиво.

— Наставите, рече ми он.

Оборих очи патосу, и муклим гласом наставих:

— Покаткад у кругу своје породице, на један пут ме обузме некаква луда жеља да некога убијем. У мени се збива страшна борба. Осећам као да ми нешто неодољиво вуче руку к ножу на столу, до мене... Кога бих хтео да убијем? не знам. Жену, децу, свастику? У свом грозном бунилу, ја не пробирам... Уздржавам се из бојазни да не прочитају у мојим очима страховиту тајну. Стиснем руке и забацим ноуте у месо да се пробудим....

Првих пута, физички утисак довољан је био да растера ову халуцинацију; устанем одем у своју собу, протрљам чело хладном водом и умирим се. Сабласти је нестајало и ја сам се враћао смешећи се.

Али од извесног времена, напади су све чешћи, осећам да отпор моје воље и мога разума слаби... почињем страховити да се једног дана не бацам на једног од оних које волим и да му не сјурим нож у груди... Докторе, дошао сам да вам се исповедим... бојим се самог себе... Можете ли ме спасти? Господин Лоздат ме је слушао са највећом пажњом:

— Реците ми, упита ме он, јесте ли опазили какав претходни симптом ових криза?

— Да, да, одговорих му. Прво тежина у глави, као да ми је мозак и сувише тежак и да се окреће по мојој лобањи... за тим притискивање груди, зближавање ребара... затим извесне нередовне....

— Врло лепо, настави г. Лоздат. Уверавам вас да се ваш случај лако може излечити. Вршите тачно наредбу коју ћу вам издати и ја за вас одговарам....

Написа дугачку рецепту коју узех захваливши му. Бибари... бараби... би...ба...ри...

Та досади ми овај рефрен.

* * *

Ја сам се тачно владао, разуме се привидно, по саветима докторовим. Соба за рад била ми је пуна флашица. Жена ми се беше узрујала. Умирим је што сам боље могао. С времена на време гледао сам је блесаво. Упитала би ме за узрок. Увек сам одговарао обилазно. Тако су прошла три месеца. Затим одем онет доктору.

— Је л'те, рече ми он чим ме је из далека видео, надам се да сте прогонили те црне лептире....

Стадох плакати. Био сам жртва судбине. Не само што се нисам излечио, него сам био изложен све чешћим нападима... приморан сам да бежим од куће, да се дуго шетам по вароши, понекад је умор довољан био да ме умири. Али унутарња сила се некака пењала, пењала... На уснама сам имао као некакав укус крви.

— Господине, молио би вас за једну велику услугу.

— На вашем сам расположењу, одговори ми доктор, с тоном из кога је провиривало сажаљење.

— Ја вас молим да ме затворите у неку лудницу... Није се много изненадио овом мојом жељом.

— А због чега?

— Знам, наставим ја, знам да сам пред страшном кризом. Симптоми које сам вам изређао јачи су него икад...; и сутра можда, осећам да ћу учинити какву несрећу... Затворите ме. Нека ме лече као лудог, са тушевима, са лудничким кошуљама... излечићу се, помозите ми, спасите ме!

Чувени лекар био је узбуђен. Интересовао се о овом физиолошком предмету. Ја наставих:

— Само да не би се уплашила моја породица, ја бих волео да она не зна грозан начин којим ћу се лечити. Казаћу им као да путујем послом, један, два, три месеца... тада ћу се изгубити, а за то време ћу им писати кад будем био присебан. Кад ме лечење — што најјаче то боље — спасе овог стања, вратићу се кући и заузећу своје место у породичном животу, сигуран да га нећу окрвавити.

Г. Лоздат ме прегледа, преслуша, проучи ток мојих органа и на крају ми рече да имам права. Нисам имао никаквих повреда; случај је био проста нервоза која се даје излечити, понављаше ми доктор. Он је пристајао да ми помогне у превари коју сам смислио, да ме стави у лудницу чији је био управник, а био је и убеђен да ће неколико недеља неговања бити довољно да се излечим.

Одем својој кући и није ми било тешко да уверим жену о потреби путовања. Она је у мени приметила неку узрујаност које би нестало, мислила је она, кад бих мало пропутовао.

Сутра дан сам био у лудници.... бираби — бибари!... она је била укусно, луксузно намештена. Тешко је било... бираби... ах несрећни речи! додија ми!... А зашта? Зашта?

* * *

У лудници сам остао два месеца. После петнаесетак дана, ја сам се претварао као да имам велики напад болести. Ваџних се на једног болничара, да га удавим... настадоше муке од тушева, небивао сам се као ђаво. То ме је уморило, и мало по мало уђем у своје нормално стање. Шест недеља су ме још чували и неговали... Г. Лоздат ме је сваког дана посећивао, па је констатовао знатно побољшање у мени. Ја сам се у самом себи смејао. Знао сам да му је то веома ласкало, јер је мој случај био баш као потврђење његових теорија које је он неколико пута излагао о лечењу лудих њиховом вољом. Он би ми честитао на енергији и храбрио ме је, а ја сам се показивао веома миран и послушан. Ја сам му непрестано причао о својим измишљеним симптомима који су доказивали да је моје изцељење близу, говорио сам му како је нестало цефалалгије, дисање је било слободно, а органи су функционисали правилно. Једног дана рече ми да се вратим својој кући. Замолех га да ми допусти да још месец дана останем у лудници, ради неговања, што он одобри додавши, да је по њему та мера излишна.

На послетку изађох из луднице и одох кући. Жена, свастика, деца, пријатељи, сви ме радосно дочекаше. Ја сам им у пола признао истину. Рекох им да сам отишао да се лечим од једне грудне болести, а о том нисам им говорио, да не бих их узнемирио. Сад сам потпуно здрав. Што је пак најглавније, ја сам врло добро изгледао — онај одмор у лудници дејствовао је на ме врло добро.

Па да... где се оно зауставих? Бараби — би-би-ба — Бибари! један, два, три.... Бибари!... глава ме боли.

* * *

Након четири месеца од како сам се кући вратио, како је моја свастика била, о ручку, на левој страни до мене, сјурим јој нож у груди, посред срца.... Затим, станем се драти и паднем на земљу.... напад је трајао — изгледао је да је трајао — највише пет минута. Затим дођем к себи и станем плакати.

Уапсише ме. Нико сем г. Лоздата није сумњао о узроку мога злочина.

Баш на дан катастрофе — а ја сам тај дан нарочито изабрао — г. Лоздат није био у Паризу те је ислеђење ишло својим путем. На питања судија одговорих да сам злочин учинио преко своје воље, под притиском неке силе коју нисам могао савладати. Природно је да су ми одговорили да се намерно правим луд....

Стид за ово претварање нагна ме да говорим о г. Лоздату. Пожурише се да га позову.

Он исприча искрено, како сам се и надао, све што се десило, говорио је о надчовечним напорима да се излечим, о мом боравку у лудници.

И за највештије духове ипак је човекоубилачка мономанија била јасна. Велики алијенисти Ескиро, Динел, тврдили су исте ствари. (То сам врло добро знао, пошто су они и били који су ми пружили грађу за овај мој план). Пошто сам био богат и доста угледан, да се судијама не би приписала пар-

таичност, кад би ме одмах пустили, упутише ме изванредном суду на даљи поступак.

Врло је лако било одбранити ме. Судије једногласно решише да сам невин, само с том напоменом, да ме затворе у ону лудницу за онолико времена, колико лекари буду нашли за потребно.

За то време, жена ми је наследила оних пола милиона франка. Милион је био цео наш. Нико није помислио на ову ситуацију, а ја, ах, ја сам само на то мислио!

Г. Лоздат је изјавио суду да по свим изгледима, експлозија кризе давала је наде да ће паћеник бити савршено излечен.

Ја сам сада у лудници... смејем се... задржаће ме готово годину дана. Година дана за пет стотина хиљада фр. добро је... Бараби... Бибари... ри... ри... како сам их све насадио. Хи! Хи! Бараби... Али зашто, зашто ово Бараби — Бибари... Шта значи Би..., шта значи Ба!... Винба, Бари, жедан сам. хм! хм! жаба!... доктор је прогутао моју ствар... Бараби. Признајте да је лепо била изведена... Хе!... Хе!... Хе!... Биба... Баби... ја сам исмејао лудило... Треба... Биба... имати смелости... рибиба... а ако се лудило освети!... Ва... Ва... Ва... Ох! нема опасности... ја сам потпуно, потпуно свестан... Бибари — Бараби... Би... Би... нисам луд! Знам то врло добро... Ху!... Ху!... до, ми, до, фа, ре, ја сам император!... Бараби Бараби... Тица одле...е...е...е...те. Бараби... Бибари... Задовољан!... га... га... Ху!... Ху... Бараби — Бибари... Би... добардан, госпођо... Биба..., туш! Не! Не! Нећу! — у помоћ!... Бараби... Бибари... ри... ри... ри... Баш сам ђаво ја.

ЈЕДАН ДУХОВИТИ ЗЛИКОВАЦ

ИЗ НАЛИЧЈА ЧОВЕЧЈЕГА ЖИВОТА

од **Хуга Цајцмана**

(СВРШЕТАК)

(2)

Ласенер је могао ништа да не зна о животу. „Већ дуже времена,“ рече он, „живео сам само у прошлости; већ осам месеца седи смрт свако вече на мојој постељи. Ко уображава, да мени чини нешто ублажавајући ми казну, љуто се вара. Милост? Њу ми ви не можете дати, и ја је од вас нећу ни молити! Ја је нећу — она за мене нема вредности! Живот је борба. Ја сам се храбро борио, али сам сам убијен. Друштво није обраћало пажње на мене када сам му користио. Дакле чија је била кривица?“

И мирно, смешећи се као и увек, седе он опет и понова узе новине у руке.

Ласенер и Аврил бише обојица осуђени на смрт; за Франсоа гласила је пресуда на доживотну робију. Ласенер је саслушао пресуду не променивши ни једну црту лица, нити му се и за један секунд скидао са усана осмејак, па је и цело то вече провео у веселоме разговору. Само то није могао никако да допусти, да његова глава има исту вредност коју и Аврилова. „Живот мој,“ говорио је он, „не вреди ни пет пара, али то мора свако признати да Аврилова глава ни толико не вреди колико моја — та она није састављена из исте материје из које је моја — па ипак сам ја она партија која највише губи.“

А само неке омање тешкоће, које је доносио собом затвор, већ су га унеколико поколебале у његовој храбрости. Тужио се противу окова, које је морао носити ноћу у затвору; па када су му преко дан скидани, рекао је он своме стражару: „Но, сад ћу опет спавати као Бог.“

Један његов пређашњи учитељ у Аликсу јавно је по листовима тврдио да Ласенер као дечак није хулио веру, нити је био неморалан; а на то му отписа Ласенер:

„Ви хоћете да ми улијете храбрости, но ја вам ипак сасвим слободно кажем, да ми се у срце баш ни једнога тренутка нису увлачили страх и плашња, и када бих смео, ја бих применио на себе Хорацијеве стихове:

*Si fractus illabatur orbis
Impavidum ferient ruinae.*

(Кад се небо провали, развалине ће пасти на једнога неустрашимог); а овако само велим:

*Aequam memento rebus in arduis
Servare mentem.*

(Не заборави, и у несрећи, сачувати здрав разум), као што је то рекао поменути песник. Као што видите, господине професоре, нисам сасвим заборавио ваше лекције.“

Париски ерцбисхоп му посла абата Кера. Ласенер прими свештеника са хладном учтивошћу и замоли га, да га поштеди рђавих предика и световања; он треба да се сети разума човека који је на прагу смрти. Абат примети на то, да су велики мислиоци као Декарт, Паскал, Боси, Фенелон и Масијон били уједно и религиозни и богобојажљиви људи.

„Ви ми поменусте Масијона,“ прекиде га Ласенер, „њего, који само да би добио кардиналски шешир, није се стидео, да посвећује радове једноме човеку, као што је био кардинал Дибоса?“

Абат виде да се не може ништа учинити са тим тврдоглавим грешником, и зато изађе из тамнице. Одмах за тим дођоше Ласенеру скулптори френолози, да би узели маску на гипсу од лица и главе Ласенерове. „Кад бих био на гипсу скоро удављен,“ рече Ласенер, „то бих волео, јер би тада свет имао да говори опет о нечем другом, новом“... Тако је далеко ишла немирна сујета овога чудноватог убице.

На неколико сати пре по што је изашао из тамнице, у коју су га спровели после пресуде, написао је он једну од својих најидеалнијих песама, посвећену обојици пријатеља, чији крај у српскоме преводу овако гласи:

„Пријатељи моји, кад у мркој ноћи
Сладак вам се санак над главом узвија,
Једна ће се сенка смејат' вам у очи,
Пријатеља сенка — она вас обвија.
Опет вам се враћам! Само ће сад моћи
Без болова нога самрти да крочи.“

Друге песме, које је овај убица оставио за собом, биле су већином светскога болнога манира, који је увео у моду Бајрон, а делом су биле по угледу на Беранжерове полемике, оштри напади на државу и друштво. Тада су циркуловале оне по целоме Паризу, а и портрети и аутографије његове ишле су на јагму. Једна му је отмена дама писала:

„Госпођа од Д. моли господина Ласенера, да буде тако добар, па да јој неколико редака ма које садржине напише. Она збира аутографије и веома ће се радовати, кад би могла имати у својој збирци и што од господина Ласенера.“

Убица јој одговори заједљивим подмехом: „Господин Ласенер примио је писмо госпође од Д. Али он нема више толико времена на расположењу, да пише сентенције, а пошто и он сам има намеру да направи збирку аутографија, то ће врло радо у њу приложити рукопис госпође од Д.“

Кад су дошли да га поведу на губилиште, молио је да му допусте да заврши закључну реченицу својих успомена, које ће бити објављене после његове смрти. Када је довршио, и перо оставио на страну, прочитао је громким гласом оно што је написао:

„Здраво да сте сви! Сви ви, који сте ме некада волели, па и ви, који ме проклињете. Ви имате право. И ко једном прочита моје мемоаре, на којима је свака страна крвљу попрскана, тај ће ме задржати у своме сећању. Још једанпут: да сте здраво!“

На путу ка губилишту, ишавши заједно с Аврилом, певача је снажним тоновима „Парискињу“, познату бунтовничку песму из Јулијске Револуције. Било је хладно, влажно јутро, јутро 15 јануара 1836 године, када је извршено погубљење Ласенера и његова друга. Лекар апсенички, који је оба осуђеника прагатио на њиховоме последњем путу, пажљиво је посматрао Ласенера, када је излазио из кола. Усне су му биле суве, боја образа се мењала — час бледа, час црвена, удови су му не приметно дрхтали. Чврстим се кораком прво Аврил попе на степенице ешафота, и већ када је био везан за даску узвикнуо је: „С Богом, Ласенеру; с Богом, стари друже!“ На то је пао нож. Ласенер је хтео да гледа тамо, али га духовник, абат Монте задржа, пришавши му: „Тиме ћете му подићи реноме.“

И тренутак је последњи настао. „Храбрости, Ласенеру, храбрости!“ говорио је свештеник. Ласенер климну главом, као да је хтео рећи: „Ја сам сасвим спреман!“ Привезаше га за даску и подметнуше му главу под нож. На то дођоше неколико страховитих тренутака. Због влаге се нож није могао са-

свим склизнути до краја. Двадесет пута спуштао се нож све до два цола близу Ласенерове главе! Очајничким покретом окрете Ласенер главу да би видео нож. И у томе тренутку паде нож — и у корну се откопча глава песника убице, једне чудновате психолошке загонетке, о којој још има да да своју реч криминална полиција.

С немачког Д. В. Б.

УБИЈЕНА

СЛИКА ИЗ БЕРЛИНСКОГА ЖИВОТА

од Артура Цапа

Једнога дана шетао сам се тако званом „Комуникацијом на новој капији.“

Прилично времена нисам ишао тим путем, и зато је некако чудновато утицао на мене стари варошки зид, тај остатак старога Берлина, усред новога Берлина и његових дивотних грађевина, усред бурнога великоварошкога кретања.

У том се приближих једној капији, које се не сећам да сам пређе видео. Погледам кроз њу, и изненађен станем. Као мали рај била је иза тога опалога, старога, непријатнога зида: пријатна, брижљиво негована башта, а у врху њеном нова, лепо сазидана кућица — не тако висока, нити у стилу модерних великоварошких зграда; личила је више на дражесну сеоску кућицу: идила у срцу Берлина.

Па шта је то било? Колико ја знам, то је земљиште припадало општини, и по свој прилици да ће бити каква службена зграда. Али откуда тај сеоски стил, та лепа укусно однегована баштица? То баш ни најмање није чинило утисак какве службене зграде. Погледам около себе, неће ли ко проћи да ме обавести, али никога не беше на томе маломе живоме месту.

Погледам капију; мора бити ма каква знака на тој кући. И заиста! Поред капије на зиду беше прикована обична блехана таблица, на којој је било црним словима написано:

„Краљевски полицијски комесаријат за нађене лешине.“

Целим ми телом прође ладна хладноћа. Дакле последње скривалиште сиромаша и бедника, којима је терет живота био толико тежак, да га више нису могли сносити, те су сами скочили у смрт, па овде донесени, да им се прегледају телесни остаци! Та тиха баштица са миомирним цвећем, та пријатна кућица и таква њена служба — какав контраст!

Нисам се много журио. Оно, што сам имао тога дана да свршим, није било тако хитно, и оставим га за сутра. Решим се да посетим ту кућу.

Оријентујем се брзим погледом: лево су биле канцеларије, а у средини су била једна врата са тако званим слепим прозорима. Ту је по свој прилици био улазак за одељење, у коме су биле изложене нађене лешине. И збиља сам добро предвиђао. Кад сам отворио та врата и прешао једне мале степенице нађем се неком врло чисто и добро вентиливаном простору, чији је под био од камена. Јаким стакленим зидовима подељен је био тај простор на два дела. Иза стаклених зидова било је једно туце од малих одајица, у које је улазак био могућан само с друге побочне стране.

За тренутак сам застао на прагу те чисте и светле одаје тешко уздахнувши. Како ће ми се страشان изглед указати пред очима за један тренутак! Но ипак, можда су одајице празне?

Прићох ближе. Три су одајице биле пуне. У првој је била лешина некаквог тридесетогодишњег, елегантно обученог човека. На свакој лешини била је службена забелешка, и на његовој је гласило, да се сам убио пред вече испред Тиргартена, и то револверским метком у слепо око. Новчаник, прстење и сат, које је нађени имао при себи, налазе се у биро-у комесаријата на углед. Црте лица овога самоубице биле су fine и интелигентне. Ну ипак се на њима могао прочитати претрпљени бол. Обична га несрећа и оскудица поуздано није отерала у смрт. Можда је узрок био несрећна љубав? Не, ипак не! У тим се годинама не љуби више несрећно. А можда је био и какав страсни картарош, па је, не могући исплатити изгубљену своту на часну реч, изабрао смрт.

Глад — проста, ординерна глад могла је бити узрок самоубиства код његовога суседа. Одрпане хаљине, упали, испијени образи издавали су код овога борбу за самоодржање, и на

крају те борбе, већ без храбрости и утучен, прихватио се оружја.

За тим прићох трећој одајици.

Шта је у њој било? Једна Офелија! Ту је лежала развијена бела ружа, пре времена увенула буром живота. Мокре хаљине припијале су се уз њено пуначко, једно, младалачко тело. Дугачке, отпуштене плаве власи окружавале су лепе, правилне црте њена бледа лица, које је имало побожан, готово дечји израз. Да, то је било скоро дете, што је преда мном укочено и без живота лежало.

Какав ли те је холуј судбине, једва процветала ружо, са границе у реку однео? Мора да је била грозна невоља, коју су искусила, па си самовољно се одрекла свих радости овога живота, и то тако млада, тако лепа; зар у твојим грудма није било друге чежње, до само за миром, вечитим миром? Каква решимост! У седамнаестој години својевољно крочити у непознат регион смрти, бити глув и слеп према заносним тоновима, према сваком блиставом сјају, којима окружује живот разум у човека!

На једанпут ме у томе размишљању прекиде страховит узвик. Погледах око себе. Поред мене је био један човек на коленима. Коса му је рашчупана, седа, пала по лицу, а очи су искочиле из својих дупљи и упрто гледале у лешину младе девојке.

„Марта, дете моје; моје сирото, мило дете!“

Стари је човек изговорио те речи потресеним гласом најгорега очајања. За тим постаде опет миран. Изгледало је, као да је сасвим био утонуо у гледање драгога му тела. После неколико минута продужи опет он своје јадиковање:

„Зар си морала умрети тако млада, тако лепа? Да, ти си морала, ми смо те отерали у смрт: онај углађени бестидник и ја, ја стара будала без срца, који сам те одгурнуо са свога прага!“ И обема песницама удари се по челу, „Па ипак сам ја био хиљаду пута више крив, него ти, неискусно, младо чедо. Што те нисам пазео? Што те нисам опет подигао, када си пала? И сада ту лежиш ледена и укочена, а ја сам твој убица — ја — ја!“

Овај несрећни човек изговори последње речи сасвим гласно; погледи су му били дивљи, а целим телом пролазила га је снажна дрхтавица.

Ја му приђем и ословим га са неколико речи. У том ме потпомогаше и неколицина људи, који су били дошли из љубопитства.

Пође нам за руком да подигнемо тога старога човека и да га изведемо из овога жалоснога места. Одведемо га прво у канцеларију комесаријата, и ту нам је једва пошло за руком, да сазнамо најпотребније податке о њему и његовој кћери. Био је удовац, машински бравар, а Марта је било његово једино дете.

Несрећа тога старога, усамљенога човека, толико ме је тронула, да сам желео ма на који начин да му се ставим на расположење, да бих га чиме услужио. Када је изашао из канцеларије, ја сам га пратио. На улици седосмо у једна кола, која нас одвезоше у његов стан у улици Акер. Нисам га могао оставити сама и ућох у његов стан.

Изгледало је да му је било пријатно што није морао да остане сам са својим жалосним мислима. Захвално ми стеже руку и позва ме унутра у чисту, малу собу, понудивши да седнем на диван.

„Ви треба све да сазнате, како је дошло до тога, да моја Марта, моје једино дете мора сада на ономе студеноме камену лежати.“

Сузе му угушише глас, али га болан, конвулзиван кашаљ натера да даље говори. Ја му рекох, да мене не интересује та историја само онако као каквога беспосличара, али да ипак не треба, да ми говори о тој ствари, која га тако страховито надражује. Он ми одговори, да ће му бити ваљда лакше, ако своје јаде коме другоме каже.

„Ја сам усамљен човек,“ отпоче он причати, „и немам нигде никога у овој великој вароши. Кад сам се пре десет година, по смрти моје жене, преселио из Француске — амо, Марти је било седам година. Живели смо у миру и доста задовољно. Ја сам преко дана био у фабрици, а моје дете у школи или код куће радећи домаће послове. У вече сам сам кувао за нас двоје, а време до спавања проводио смо у томе, што сам јој ја причао о прошлости, о њеној доброј матери, или ми је она читала

што из какве добре књиге. Тако је пролазио дан за даном, година за годином.

»Када је Марта навршила четрнаест година, ступи у једну радњу где се праве женски шешири, као ученица. Истина да сам тих година имао већ неку лепу пару заштеђену, али хтео сам, да јој у своје време дам лепу спрему за удају, а сем тога морао сам мислити и на своје старе дане. Она је, дакле, морала да ради и зарађује. Наш мирни и задовољни живот није био ништа нарушен тиме. Моје дете није провело ни једнога сата свога слободнога времена без мене. Зими смо заједно посећивали позоришне представе, а лети смо чинили мање излете у околину.«

»Али пре три месеца наступи једна промена. У радничким круговима пронесе се вест, да су у плану смањене радничке награде, не само у нашој фабрици, већ у свима већим радницима целе вароши. И наравно, да није требало тако скрштених руку дочекати ту промену, већ је требало бити спреман на борбу. Морао се одмах образовати комитет незадовољника, благајна њихова и т. д.«

»Међу радницима се образоваше две партије; екстремни и умерени, па, како сам ја до тада увек мирно живећ, нисам имао непријатеља ни на једној ни на другој страни, изабери ме обе стране за свога повереника и председника.«

»Када су дошли к мени, да ме извести о решењу скупштине, ја нисам хтео ни да чујем о томе испрва, али они умедоше добро да ударе на моју сујету, и ја се, стара будала, дадем наговорити.«

»За мене је настао готово дивни живот, јер без мало свако вече сам проводио по скуповима, говорећи, слушајући или саветујући. И за то време, док сам ја, сујетна будала, радио за опште добро, дотле ми је украдено нешто најдраже на овоме свету: част мога детета. Када сам испуњавао дужности, да би стотинама других био задовољнији живот, тада сам заборавио на своју најсветију дужност: на бригу о добру свога детета. И сада оно лежи хладно и мирно, а ја — ја сам његов убица!«

Стари човек клонуло спусти главу и сакри је у своје мршаве руке пуне жуљева. Овде нисам могао употребити баналне речи сажаљевања; чекао сам немо, док ми је прешао овога несрећника тај нови напад очајања. После те почивке диже он главу.

»Драги господине,« рече он немоћним гласом мени, »ипак сам преценио своју снагу. Немогуће ми је, да вам све сам испричам. Ево,« — и метну руку у џеп од капута, па ми даде једну савијену хартију из свога џепа — »то су последње речи моје кћери упућене мени. Оне ће вам боље рећи, како се то све десило, него што сам у стању ја то учинити.«

Ја узех хартију и почех читати са најдубљим сажаљењем те врсте, које су ми срце парале:

»Драги и мили оче мој!

Лутала сам улицама, док сам наишла на ову малу и мирну посластичарницу у једној забаченој улици. Поручила сам да ми се донесе табак хартије, мастило и перо, да бих написала своје прво и последње писмо теби. О, оче мој, знам и сама да сам учинила грешку, али да ли сам ја заиста таква, каквом си ме ти назвао, јер ниси хтео да живиш под једним кровом са једном —? Та ми страховита реч непрестано још жуји у ушима и њен ће ме звук пратити све док не нађем вечити заборав у хладноме кориту реке.«

»Па ипак не, драги оче, ниси ти онај, који ме отера у смрт, већ он — он је то учинио. Па и да си ми ти опростио, и да си ме задржао код тебе, моје тело ваљда не би могло дуго истрајати, јер ми је душа већ умрла. била, умрла за навек.«

»А сада ћу ти, драги оче, све да испричам, па ћеш онда моћи пресудити, да ли заиста заслужујем ону страшну реч. О, само да ниси ишао у те скупштине! Да није њих било, наш мирни живот не би био нарушен, ја не бих седела овде, нити бих била тако близу смрти.«

»Ти си отишао на прву скупштину, и ја сам, с твојим допуштењем, примила позив једне своје другарице из радње, да заједно походоим позоришну представу.«

»Веома сам се зачудила и збунила, кад нам се при уласку у позориште придружише два млада господина, и ослочише моју другарицу. Да се нисам бојала да ће ме исмејати, ја бих се била најрадије вратила кући. Уђосмо заједно у позориште; један са стране моје другарице, а други, који ми се представио као студент Шмит, поред мене. Последњи се, с времена на време,

трудно да ме забавља, но ја испочетка нисам на то ни обраћала пажњу. Али доцније су ме његове речи све више и више почеле интересовати. Говорио је са свим друкчије него оно мало младих људи, које сам ја до тада познавала. Глас му је имао тако мек и пријатан звук, а све што је говорио било је интересно, а за мене тако привлачно и пуно поуке. Ја сам још тако мало видела и знала о свету. А он је већ на далеко путовао. При том је у понашању био тако учтив, и то нежно учтив, да ме је заиста очарао. Са мном се још нико није тако опходно. То је вече прошло као у лету, те кад сам опет била у својој собици — ти се још ниси био вратио — морала сам сама себи признати, да ни једнога дана у животу нисам пријатније провела, до то вече.«

»Другог вечера седео си ти код куће и причао си ми о вашим скупштинама, о вашим надама и т. д. Имала сам намеру, да те известим о своме новоме познанству. Али нисам умела да нађем прве речи, којима бих почела о томе предмету. Неки неодређени осећај у грудма говорио ми је, да ћеш се ти љутити и да ме више никад нећеш пустити да сама изађем без тебе.«

»Обадва су се студента договорили с мојом другарицом, да идућега четврга посетимо заједно један концерт. Ја нисам на то пристала, и тврдо сам се била решила да не идем. А када је дошло то вече у одређени четвртак, и ти си отишао од куће, у мени се појави неки недољиви немир, те сам без икаква даља решавања узела шешир и огртач и већ сам била на путу ка Лајпцишкој улици. Чинило ми се, као да ме тера нека тајна сила.«

»То ми је вече говорио господин Шмит не само о својим путовањима и студијама, већ и о мени. Причао ми је, како ме је видео једном на улици, па ме је пратио све до моје радње, где сам ја ушла. Од тада више није имао мира све док ме није упознао.«

»О, како је то ласкало мојему самољубљу! Шта је за мене неискусну било привлачније до то, да сам се једноме тако финоме и образованоме господину толико допала.«

»Нисмо се више тако ретко виђали, један пут, па и два пут недељно. Испочетка увек у друштву с мојом другарицом и оним другим господином, а доцније смо се сами налазили. Посећивали смо позоришта, концерте, и живела сам као у сну. А давно сам већ била напустила намеру, да теби кажем о господину Шмиту. Господин је Шмит увек био пун ритерске учтивости и никада ми није рекао ни једну неделикатну реч. О, да сам само умела појмити ту његову поверљивост према мени, којом је тада моја душа била испуњена!«

»Једнога вечера, када смо се враћали кући, говорио ми је о својој љубави. Како је умео да опише будућност у ружичастим бојама! Како ћеш се ти, драги оче, једнога дана изненадити, када он дође код нас и замоли те за моју руку! Наравно, да ће дотле проћи извесно време, јер прво мора да положи своје испите, а дотле нико не сме да зна о нашој љубави.«

»Ја сам се с тим потпуно слагала, јер, кад он то налази тако за добро, шта сам имала ја да противуречим?«

»Када ме је први пут загледао да ме пољуби, није ми ни на ум падало, да се томе одупрем. Зар за мене није била његова љубав нека незаслужена срећа? Он није био само паметан и фини, већ је имао и племенито срце. Кад бих видео просјака, који моли за милостињу, он би му дао талир, читав талир. Зар сам ја могла и помислити, да је све то била добро смишљена игра, да су планови, које је он кројио за нашу будућност, били пуке лажи, управо средства, да би ме преварио?«

»Тада сам била још и сувише наивна, душа ми је била чиста и светла, па да је и сам који анђео сишао с неба и рекао ми да ме он лаже, ја бих се тада могла на то само насмејати. Он је у мојим очима био символ лепоте и племенитости.«

»Како сам тада била срећна! Дотадањи сам живот сматрала као да је био невероватно празан. Па ипак сам и тада била весела и срећна. Наравно, дотле још нисам познавала срећу љубави. Па како је био леп живот! Целога сам дана могла скакутати и певати. Као на анђеоским крилима летела сам кроз живот. И никада нисам била тако добра и племенита. У мојим осећајима према њему није било ничега неплеменитога. А ти си био тако заузет тим вашим скупштинама, све су ти мисли биле управљене само на ваше планове, те ниси могао ни приметити ту чудновату промену на мени.«

»А за тим дође оно страховито вече. Он ме је на једном концерту упознао са својом газдарицом. Та је жена, средњих

година старости, учинила на ме врло пријатан утисак, а и била је према мени тако љубазна, тако пријатна. Уосталом, мени су тада сви људи изгледали такви.“

„Она ме позва да је похотим. И од тада сам по неко вече провела у њеном врло лепо намештеном стану. Како су дражесне биле те вечери! Он и ја, седели смо на једноме дивану, претпанам књигама и лепим сликама, и он ми је све објашњавао, а газдарица је, пошто би нас послужила разним понудама, одлазила по своје послу.“

„Али једнога вечера — газдарица ме је господина Шмита позвала то вече к себи — ње није било код куће. Хтела сам одмах да се вратим, али ми не даде господин Шмит. Он рече, да треба да је причекам, јер ће она сигурно брзо доћи. Да ли сам се бојала да проведем које четврт часа с њиме на само? Морала сам се на то насмејати. Ја да се бојим од њега? Па зар бих игде могла бити сигурнија, до у његовом друштву? Зар није његова будаћност била и моја, моја част и његова?“

„Седосмо. Разговор никако да дође у свој ток. Он је био необично раздражен, очи су му имале скоро грозничав сјај, те се и ја збиља почех да плашим. Он ме загрли и поче ме љубити, али су ти пољупци били сасвим друкчији, но што су иначе били. Било ми је тако нелагодно, тако сам се страшילה. Отргнем се од њега и хтедох да бежим одатле. Ну он ми препречи пут, и затражи од мене нешто — нешто ужасно.“

„Кад сам ја то одлучно одбила, он се поче понашати, као да га је памет оставила. Ваца ми се пред ноге и молио ме је, да му дам доказа о својој љубави. За тим се диже и стаде ми пребацити. Ја га и не волим, јер сада, рече он, када га треба усрећити и уверити о љубави, ја га без срца и душе одбијам.“

„А кад сам му казала, да бих ја све дала, на и живот свој за њега, кад ба то морало бити, само не своју част, он се на то горко смејао.“

„Речи, ништа друго до речи! узвикну он. „Ништа друго не даје доказа већ само дело.“

„Ја сам била изван себе. Он је ужасним погледом гледао у мене и говорио, да више неће веровати у моју љубав, ако му не испуним оно што од мене тражи.“

„Бирај“, узвикну ми он, моју љубав или моју мржњу!“

„Његову мржњу! Не! Само то не. Зар бих ја могла живети без његове љубави? Зар је било и могућно помислити, да бих ја могла живети без његове љубави?“

„О, оче, зар заиста заслужујем оно име, које си ми дао, за то, што сам хтела да га уверим, да ми је његова љубав преча од живота, милија од части. Скоро ћу стајати пред Божјим престоном, и за то ваљда нећеш веровати, да ја у својој последњој речи лажем, и за то ти кажем, да су то биле најгорче сузе у моме животу, кад сам учинила оно што је захтевао, и да сам му то принела на жртву на најтежи начин.“

„Од тада нисам више била срећна. Када сам хтела певати, грло ми се сушило, а смејање ми није ишло од срца, већ је било усињено. Изгледало ми је, као да ме сви људи гледају другим очима и плашила сам се сама од свога гласа. Сунчев сјај ми је тешко падао, а твој ме је пољубац пре спавања пекао на челу као врела жеравица.“

„Па нисам се више ни својој љубави радовала. Била сам, као лентир, коме скину прах са крила.“

„И он се променио према мени од онога вечера. Само сам се још два пут с њиме састала. Последњи пут, синоћ, позвао ме је да уђем с њиме његовој газдарици. Била сам се одлучила, да више не крочим с њиме у ту кућу. За тим смо отишли у једну кафану, али он је био ћутљив и било му је веома досадно. За времена смо се растали, већ у 10 сати. Од тада га више никад моје очи нису виделе.“

„Данас у подне — нисам ишла у радњу — добијем писмо од њега, где ми пише, да је јутрос отишао из Берлина, да продужи своје студије на другом универзитету. Увидео је, да ми нисмо једно за друго, а и његови родитељи не би одобрили тај његов корак, и за то ми вели за навек с Богом. Ако га будем тражила, све ће бити узалуд, јер његово право име није Шмит. А она жена, код које смо провели оне пресрећне и незаборавне часове, није била његова газдарица, нити му и она зна право име.“

„Само ми је то неколико речи написао, и то је било довољно, те да ми за навек убије вољу за живот! Све је то било,

дакле, лаж: његова пријатност, њежност његовога понашања, речи препуне љубави — све лаж — лаж — лаж!“

„И сунце је непрестано сијало онако сјајно као и увек, а људи су ишли тамо амо по послу, смејући се и шалаћи се! Не знам колико сам пута прочитала његове смртоносне редове у писму.“

„Тако си ме затекао и кад си се вратио у вече из фабрике кући. Погледао си ме зачуђено, узео си ми писмо из руку и прелетео си по њему оштрим погледом. Кад си га прочитао, ухватио си ме за рамена и подигао са столице. Никада те таквога нисам видела. Обрве ти бежу јако набране, из очију ти севаху варнице, а глас ти је личио на грмљавину грома.“

„Напоље!“ викнуо си ми, напоље! Нећу да живим под једним кровом са једном —!“

„И отидох, не рекох ти ни једне речи. Па и шта сам ти могла рећи? Ти ми ипак не би опростио. Тек када будем мртва, када хладни таласи скрију моје грешно тело, ти ћеш се одљутити и сећаћеш се мене са љубављу. Ту ћу наду понети собом у ледени гроб, и она ће ми олакшати последњи мој корак. С Богом, драги оче — с Богом! — —“

Потресен сам био необично. Шта сам требао да чиним? Да ли је требало овога бедника тешити, што је ненамерно убио душу свога детета? И у којој цели? Што је се већ десило, то се није могло говорити. У закону, за оваква убиства, не постоји казна.

Овде је само још требало побринути се за достојну сахрану покојнице. И то је и учињено. Истина, да и он није био потпуно без кривице, што своју преварену кћер није извео по том на прави пут. Али за ту грешку, кажњен је и сувише строго.

Са немачкога Д. В. Б.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

(89)

— Допустите да се известим је ли дошла... Није! Ето невоље! Али ја знам да она може врло скоро доћи. Ако је изишла то је само до једне даме, због својих сирота. Мати им је умрла... И ту сам се подухватио и наредио све. Ако се за десет минута Софија Семјоновна не врати, ја ћу вам је послати лично, ако хоћете још данас; али ево и мог стана. Ево моје две собе. Иза ових врата станује моја газдарица, госпођа Реслих. Сад погледајте овамо, да вам покажем главне своје документе: из моје спаваће собе ова врата воде у две сасвим правне собе, које се издају. То су оне... то морате мало пажљивије да разгледате...

Свидригајлов је држао две намештене собе, доста простране. Дуњечка се неверљиво обзираше, али ништа није особито опазила ни у намештају, нити у распореду собе, ма да би се што шта имало наћи, например, да се стан Свидригајловљев налази између два готово празна одељена. Улазак у његов стан није право из ходника, него кроз две газдарицине собе, готово празне. И из његове спаваће собе, кад је отворио закључана врата, показа јој такође један празан стан за издавање. Дуњечка се заустави на прагу не схваћајући зашто су је звали да то разгледа, али Свидригајлов похита да разјасни.

— Ево, погледајте овамо у ову другу велику собу. Видите та врата, затворена су кључем. Поред врата је столица, свега једна столица у обе собе. То сам ја донео из свога стана, да ми је згодније слушати. Ето тамо, одмах из тих врата налази се сто Софије Семјоновне; ту је она седела и разговарала с Родјоном Романовићем. А ја сам овде прислушкивао два вечера узастопце, тако на столици седећи, оба пута по два часа, — па, наравно, нешто сам и дознати могао, како ви мислите?

— Ви сте прислушкивали?

— Јест, прислушкивао сам; сад хајдемо к мени; овде се нема где ни сести.

Одведе Авдођу Романовну опет у своју прву собу, која му је служила за салу, и замоли је да седне на столицу. Сам пак седне покрај стола, с друге му стране, бар за два метра даље од ње, али вероватно му је у очима већ блистао онај пламен који је Дуњечку онако уплашио. Она се стресе и још једном неверљиво се обазре око себе. Покрет јој беше ненамеран; она очевидно није хтела да покаже неверљивост. Али осамљеност стана Свидригајловљева напоследку је запрепастила.

Упитала би, да ли је бар његова газдарица код куће, али се уздржа... из поноса. Уз то још и друго, несразмерно веће страдање, него страх за себе, беше јој у срцу. Мучила се неиздржљиво.

— Ево вашег писма, почне она и спусти га на сто. — Зар је могуће то, што ви пишете? Ви напомињете о злочину који као да је мој брат извршио. Ви то сувише јасно напомињете, сад не смете одрицати. Па знајте, да сам ја и пре вас о тој глупој причи слушала, и не верујем јој ни једну реч. То је одвратна и смешна сумња. Ја знам како и зашто је та историја измишљена. Ви не можете имати никаквих доказа. Обећали сте доказати: сад говорите! Али знајте унапред, да вам не верујем! Не верујем!...

Дуњечка то изговори брзо, хитајући, и за тренут јој избри руменило у лице.

— Кад не би веровали, зар би се могло догодити то, да се ви усудите доћи сама мени? Па зашто сте онда дошли? Само из радозналости?

— Не мучите ме, говорите, говорите!

— Не треба ни казати да сте ви храбра девојка. Тако ми Бога мислио сам, да ћете замолити господина Разумихина да вас допрати овамо. Али њега не беше ни поред вас, ни близу вас; ја сам одмах видео; то је смело, желе дакле да поштеде Родјона Романића. У осталом, све је у вас божанствено... Што се пак тиче вашег брата, шта да вам кажем? Сад сте га видели и сами. Какав је?

— Не оснивате ви све на томе само?

— Не, на томе не, већ на његовим сопственим речима. Ето долазио је два вечера узастопце овамо, Софији Семјоновној. Показао сам вам где је он седео. Он се пред њом потпуно исповедио и признао. Он је убица. Он је убио стару чиновничкицу, која је давала на зајам и залог, и у које сам ја залагао ствари; убио је и њену сестру, трговкињу, по имену Лизавету, која је изненадно ушла у собу док је убиство њене сестре извршено. Обе их уби секиром, коју је собом донео. Уби их да их опљачка, и опљачкао их; узео је новац и неке ствари... Све је то сам реч по реч саопштио Софији Семјоновној, која једина и зна ту тајну, али није имала учешћа у убиству ни речју, ни делом, него напротив, ужаснула се, као и ви сад. Будите мирни, она га неће издати.

— То не може бити; мрмљаше Дуњечка кроз бледе пребледе усне; дисала је тешко. — Не може бити, нема никаква, ни најмањег узрока, никаквог основа... То је лаж, лаж!

— Он је опљачкао, и ту је сав узрок. Узео је новце и ствари. Истина, он се није користио ни новцем, ни стварима, тако је сам признао, него оставио их негде под један камен, где се и сад налазе. Али то је учинио с тога, што се није усудио користити се том својом крађом.

— А зар је вероватно, да је могао украсти, опљачкати? Зар ли је могао на то само и помислити? завиче Дуња и скочи са своје столице. — Јер ви га знате, видели сте га? Зар он може бити крадљивац?

Као да мољаше Свидригајлова; заборавила на свој страх.

— Ту су, Авдоћа Романовна, хиљаде и милиони комбинација и врстања. Крадљивац краде, па зато зна и сам, да је подлац; а ја сам, ево, слушао о једном племенитом човеку, да је пошту опленио; па, ко га зна, може бити, мислио је одиста да је учинио поштено! Разуме се, не бих ни ја сам поверовао, као ни ви, кад бих чуо тако од других, са стране. Али сам поверовао својим сопственим ушима. Сам је Софији Семјоновној и све узроке разјаснио; али она испрва није ни својим ушима веровала, ни очима, својим очима напоследку је поверовала. Јер је он сам лично све јој признао.

— А какви су то... узроци?

— То је ствар опширна, Авдоћа Романовна. То је, како да вам кажем, теорија своје врсте, то је та иста ствар, по којој налазим, например, да је једно злочинство допуштено, ако је главна сврха добра. Једно зло а сто добрих дела! Оно, доиста, то је такође кривица за младиће од вредности и неизмерним самољубљем, знати, да кад би било само три хиљаде готовца, па и каријера и будућност сврхе његова живота да добију други облик него иначе, а међутим те три хиљаде нема. Додајте томе раздраженост услед гладовања, од тескобна стана, од изношена и подерана одела, услед бистре свести о лепоти свога социјалног положаја, а уједно с тим положаја сестре и

и матере. А што је најгоре таштина, понос и таштина; него уосталом, бог би га знао, може бити и с добрим наклоностима... Али ја га, ето, не окривљујем, немојте то мислити, молим вас; нити је то моја ствар. И овде је само једна сопствена теорија, — тако своја теорија, — по којој се људи, видите, деле на материјал, и на људе посебите, тојест на такве људе, ради којих, према њиховом високом пеложају, закон није писан, него напротив, који сами закон граде за остале људе, за онај материјал, за онај смет. Ништа зато, тек само тако, то је теорија: име *théorie comme une autre*. Наполеоном се веома занео, тојест, занело га управо то, што врло много генијалних људи нису се обзирали на појединачна зла, него су ишли напред, не омишљајући се. Он је, чини ми се, уобразио да је и сам генијалан, — тојест, био је неко време у то уверен. Веома је патио, и сад пати, од мисли, да је умео теорију створити, али да тако прекорачи не размишљајући, није ни могао, мора бити да и није генијалан. Ну, али то је већ понижљиво за човека самољубива, нарочито у нашем овом добу...

— А немирна савест? Ви му, мора бити, одричете свако морално осећање. Зар је он такав?

— Ах, Авдоћа Романовна, сад је све смућено и збркано у њему, тојест, уосталом, никад није ни било у особиту поретку. Руси су уопште људи простране природе, Авдоћа Романовна, пространи као земља њина, и необично су наклоњени свему фантастичном, нередовном, замршеном; али је невоља бити тако широке природе без особите генијалности. Него сећате ли се пак, како смо ми баш о таком чему и по тој истој теми разговарали седећи увече на тераси у башти, сваки пут после вечере. Још сте ме ви баш укоравали за ту широкост. Ко зна, можда сте баш у оно време говорили, док је он овамо лешкарио и своје мисли премишљао. Јер код нас у образованом друштву особито светих предања нема, Авдоћа Романовна: осим што их когод некако сам себи створио по књигама... или штогод из летописа изведе. Но то су пак више учени, и, знате, све сањалице неке, а то чак и не личи човеку светском. Уосталом, ви уопште знате моја мишљења; ја просто никога не осуђујем и не окривљујем. Ја сам човек господских руку, без рада, и тога се придржавам. И о томе смо нас двоје не једном разговарали. Имао сам шта више среће интересовати вас својим мислима... Ви сте веома бледи, Авдоћа Романовна!

— Ја знам ту његову теорију. Читала сам његов напис о људима, којима све прашта... Разумихин ми је доносио лист у коме је штампан.

— Господин Разумихин? Напис вашег брата? У листу? Зар има такав напис? Нисам знао. То је мора бити занимљиво! Али куда ћете ви, Авдоћа Романовна?

— Хоћу да видим Софију Семјоновну, проговори Дуњечка слабим гласом. — Куда се иде њеној соби? Можда је већ и дошла; хоћу одмах, овог часа, да се с њоме видим. Нека она...

Авдоћа Романовна не могаде довршити; дисање јој се бу-квално прекрати.

— Софија Семјоновна неће се до мрака вратити. Тако мислим. Она ће морати доћи врло брзо, ако ли не, онда ће доћи врло касно...

— А, тако ли ти вараш! Ја видим... ти си варао... Ти си све варао... Не верујем ја теби! Не верујем! Не верујем! виче Дуњечка у правом наступу узбуђења, сасвим губећи присебност. Готово онесвесла паде на столицу, коју Свидригајлов похита поднети јој.

— Авдоћа Романовна, шта вам је, приберите се! Ево воде. Попијте један гутљај...

Прсне на њу воде. Дуњечка се стресе и освести.

— Јако је утицало на њу! мрмља Свидригајлов за се, мргодан. — Авдоћа Романовна, умирите се! Знајте, он има пријатеља. Ми ћемо га спасти, ослободићемо га. Хоћете ли да га испратим ван земље? Ја имам новаца; за три дана добићу билету. А што је убио, загладиће јер ће починити много добрих дела: па умирите се. Још може он постати велики човек. Па, како је сад? Како се осећате?

— Ви опаки човече! Још се подсмевате. Пустите ме...

— Куда ћете? Куда?

— К њему. Где је? Ви знате? Зашто су та врата затворена? Ми смо туда ушли у собу а сад су та врата закључана. Кад сте успели закључати их?

— Није требало викати да се по свима собама чује то, што смо ми овде говорили. Ја се ни мало не подсмевам; мени је само досадно говорити тим језиком. Али куда ћете ви отићи таква? Или хоћете да га издате? Ви ћете га довести до маме, па ће се предати и сам. Знајте, да већ трагају за њим, већ су нашли траг. Ви ћете га само издати. Причекајте: ја сам га сад видео и говорио с њиме; можемо га ипак спасти. Причекајте, седите заједно да промислимо. Зато сам вас и позвао, да о том насамо поразговарамо и добро промислимо. Та седите само.

— Како га ви можете спасти? Зар је могуће спасти га? Дуња седе. Свидригајлов поред ње.

— Све то зависи од вас, од вас, од вас саме, почне он, са усветљеним очима, готово шапћући, збуњујући се и чак не могући друге речи, од узбуђења, изговарати.

Дуња уплашена одмаче се од њега. И он сав дрхташе.

— Ви... једна ваша реч, и он је спасен! Ја... ја ћу да га спасем. Ја имам новаца и пријатеља. Ја ћу га одмах отпратити на пут, сам ћу узети пасош, два пасоша. Један за њега, други за мене. Ја имам пријатеља; имам људе од посла, вредне... Хоћете ли? Узећу и вама пасош... за вашу мајку... шта ће вам ту Разумихин? И ја вас волим... Ја вас бескрајно волим. Дајте да пољубим поруб ваше хаљине, дајте! Дајте! Не могу да чујем како та хаљина шушка. Реците ми: учини то, и ја ћу учинити! Све ћу учинити. Учинићу и што би немогуће било. Што ви верујете, и ја ћу веровати. Све, све ћу учинити! Не гледајте ме тако, не гледајте ме! Знате ли, да ме убијате...

Почне бунцати. С њиме се одједном учини нешто, као да га је у главу ударило. Дуња скочи и појури вратима.

— Отворите! Отворите! викаша она да се чује кроз врата, дозивљући, и дрмаше врата рукама. — Та отворите! Зар некога нема?

Свидригајлов устане, прибрао се. Зао и подсмешљив осмејак лагано се опртаваше на његовим још дрхтавим уснама.

— Тамо нема никога код куће, проговори он тихо и застајујући, — газдарица је отишла, и залуд вам је тако викати: само се узнемирујете напрасно.

— Где је кључ? Одмах отварај врата, одмах, ниткове!

— Изгубио сам кључ и не могу да га нађем.

— А! То је онда насиље! завиче Дуња смртно бледа и полете у кут, где се брзо заклони столићем који јој случајно дође под руку.

Није викала; али се погледом упила у свога мучитеља и оштро је пратила сваки његов покрет. И Свидригајлов се не мицаше с места и стајаше наспрам ње у другом крају собе. И савладао се чак, бар спољашње. Али му је лице као и пре било бледо. Подсмешљив осмејак не скидаше му се с лица.

— Ви малочас рекосте „насиље“, Авдоћа Романовна. Ако је тако, онда можете и сами мислити, да сам ја мере предузео. Софија Семјоновна није код куће, Капернаумови су врло далеко, пет соба затворених. Напоследку, ја сам свакако два пут јачи од вас, и осим тога, немам се чега плашити, па се после тога ви не можете тужити: јер, хтели бисте ваљда брата свога да издате? Не би вам нико ни веровао да се потужите: јер зашто је једна девојка сама отишла у стан човеку самцу? Па шта, баш да је то и пожртвовање према брату, ипак нећете тиме ништа доказати: насиље је врло тешко доказати, Авдоћа Романовна.

— Подлац! прошапће Дуња с гнушањем.

— Како вам је воља, али пазите, ја сам говорио још једнако само као у предлогу. А по мом личном уверењу, ви сте потпуно у праву: насиље је неваљалство. Говорио сам само, да на вашој савести просто ништа не остане, ако би ви чак... ако би чак и хтели да спасете вашег брата драговољно, као што сам вам предлагао. Ви сте се, то ће рећи, просто покорили околностима, па, напоследку рецимо и сили, ако се већ без те речи не може. Промислите о томе: судбина вашег брата и ваше матере у вашим је рукама. А ја ћу бити ваш роб... на цео живот... Ја ћу ево овде чекати.

Свидригајлов седе на диван, на осам корака од Дуње. Она више ни мало није сумњала у његову тврду одлучност. Осим тога и познавала га.

Намах она извуче из џепа револвер, зашпе га и спусти руку с револвером на столић. Свидригајлов скочи:

— Аха! Дакле тако! завиче он задивљен, али осмејкујући се злобно. — Е то сад ствар сасвим мења! Ви ми сав труд необично олакшавате и сами, Авдоћа Романовна! Али како сте набавили револвер? Да није ту господин Разумихин? Ба! Али то је револвер мој! Стари знанац! А како сам га онда тражио!... Наши сеоски часови стрелачке вештине, које сам имао част давати вам, нису пропали узалуд!

— То није твој револвер, него Марте Петровне, коју си ти убио, зликовче! Ти у њеној кући ниси ништа свога имао. Ја сам ово узела кад сам почела сумњати и увиђати на што си способан. Само се усуди једном да коракнеш, и, кунем ти се, убићу те!

Дуња беше у наступу. Револвер држаше спреман.

— Ну, а брат? Питам из радозналости, — запитаће Свидригајлов стојећи још једнако на месту.

— Потказивање, ако хоћеш! Ни с места! Не прилази Пуцању! Ти си жену отровао ја знам, ти си сам убица!

— А ви сте тврдо уверени, да сам ја Марту Петровну отровао?

— Ти! Ти си ми сам то назначио: говорио си ми о отрову... ја знам, ти си отпутовао по њега... код тебе је било готово... Ти си то учинио... просто ти, и нико други... подлац!

— Па, да је то баш и истина, то је све због тебе... ипак, ти си била узрок.

— Лажеш! Ја сам те мрзела увек, увек...

— Ехе, Авдоћа Романовна! Ви сте очевидно заборавили кад сте се оно у ватри пропагандској нагли и клонули... Видео сам по очима вашим; сећате се, оне вечери, при месечини, још је славуј певао?

— Лажеш (безумна љутња севаше из Дуњиних очију), — лажеш, опадачу!

— Лажем? Па, лепо, можда и лажем, можда се варам. Слагао сам. Не треба женама о тим стварчицама ни напомињати. (Осмехну се). Знам да ћеш пуцати, лепа зверчице. Е па, пуцај!

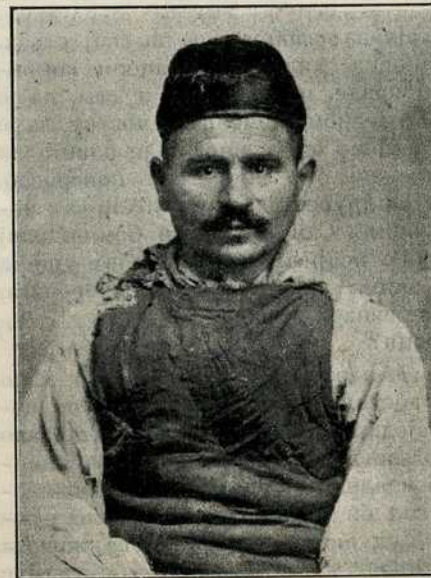
Дуња подиже револвер, и смртно бледа, са побелелом, дрхтавом доњом усном, са пламтећим, као ватра, крупним црним очима, гледаше га, одлучна, мерећи и очекујући његов први покрет. Никад још није њу видео толико лепу. Пламен, који севну из њена ока у маху кад је револвер подигла, као да га опече, а само га срце заболе. Он коракну, а одјекну пуцањ. Зрно се очеше о његову косу и удари позади о зид. Он застане и насмеје се лагано.

— Опекала осица! Циља право у главу... Шта је ово? Крв!

(Наставиће се.)

ИЗ ПОЛИЦИСКОГ АЛБУМА

Нема ни пуна три месеца од када је пуштен са осуде а већ је по нова допао затвора, ма да се излазећи са осуде свим на свету клео и зарицао:



како ће бити поштен човек. Томе се, у осталом, не треба много чудити, јер он нити је био први, нити ће бити последњи од оних, који тако говоре. Отидите у ма који од наших казних завода, па ће те видети, да међу његовим осуђеницима има $\frac{2}{3}$ који су на другој или трећој осуди, а ми, на основу дугогодишњег искуства, јамчимо, да се сваки од њих, улазећи први пут у казамат и излазећи из њега по издржању осуде, зарицао и у себи и пред другима, да ће бити најпоштенији члан друштва. Ако би их доцније упитали: зашто своју реч нису одржали,

они вам не би ништа од говорили, већ би само слегли раменима и промудрало, више кроз зубе, „судбина“.

Неваљалац, чију слику износимо у данашњем броју, осуђиван је до сада два пута судски под именом „Милош Вранковић“, звани „Бумбеш“, од којих је један био родом из Ниша, а други из Лознице. Са последње осуде — шестогодишње робије (од које је, узгред буди речено, издржао свега три године) пуштен је крајем децембра прошле год. и од тог доба па до данас, ево већ трећи пут како пада у затворе управе града Београда, — све због крађа.

Како пак има основне сумње, да је „Бумбеш“ сем ових крађа у Београду, извршио још неке у унутрашњости, а нарочито у околним: ваљевском и подринском камо је био протериван, то, да би га, по његовој жељи, што пре вратила у казамат, као и да би се тачно констатовала његова идентичност, — управа града Београда позива све полициске власти, а и приватна лица, да јој у најкраћем року јаве све што знају о овом крадљивцу.

Милош има до 30 година, омањен је, будмаст, смеђ, неписмен је али и подмукао. Акт управе града Београда Бр. 7319.

Т Р А Ж И С Е

Зорка Миловановић, тамбурашица, у дружини Раше Цветковића, тамбураша, потребна је ради хитног саслушања. Начелство округа моравског актом Бр. 3349, моли све полициске власти да именовану потраже и нађену упуте начелнику среза беличког. УБр. 7877.

Адам Матејић, калфа ковачки из Крагујевца, пре кратког времена напустио је своју жену и дете и отишао незнано где, оставивши их да живе у оскудици. Начелство округа крагујевачког актом Бр. 3652 моли све полициске власти да Адама потраже и саопште му, да о жени и детету родитељско старање води. Њему је 25 година, средњег је раста и у опште смеђ. УБр. 7734.

Мангун крава, длаке жуто-плаве, рогова напред повијених, матора пет година, налази се код Луке Крушевца тежака из Семетеша. Начелник среза студеничког актом Бр. 2951 моли све полициске власти да сопственика потраже и нађену њему упуте. УБр. 7803.

Војислав Николић, скитница, родом из Рашке, пресудом општинског суда у Ужицу, осуђен је поред казне и на четири месеца полициског надзора. Али он је отумарао незнано где и та се казна над њим није могла извршити. Начелство округа ужичког актом Бр. 3122 моли све полициске власти да Војислава потраже и издржању полициског надзора подвргну. Њему је 15 година, средњег раста, развијен, у лицу смеђ, образа пуних и округлих. УБр. 7739.

Радисав Ш. Лазовић, из Лука (среза драгачевског) потребно је да престане команди у Чачак као регрут, на дан 23 априла о. г.

Да не би искусио законске последице препоручује му се, да по тражењу поступи.

Иван Јанковић, бивши овдашњи лојач, који је био оптужен због опасне крађе, пресудом првостепеног суда за варош Београд од 5 фебруара прошле године Бр. 2556, оглашен је за невиног; али има да плати кривичне трошкове. Па како му се не зна место становања, то се Управа града Београда актом Бр. 7605 обраћа свима властима у земљи, да потраже поменутог Ивана и ако му сазнаду место становања да јој то доставе ради даљег поступка.

Мангун кобила, длаке доратасте, матора три године, средње величине, путаста у све ноге, налази се у Брестовику (општини грочанској), с тога начелник среза грочанског актом Бр. 1628 моли све полициске власти, да сопственика потраже и њему упуте.

Димитрије Симић, ужар из Крагујевца, отишао је још 3 овог месеца од своје куће, и оставио жену — Милеву и троје ситне деце да се муче и злопате у највећој сиротињи. Начелство округа крагујевачког актом бр. 3873 моли све полициске власти, да Димитрија потраже и упуте га, да кући дође и да узме породицу у заштиту. Њему је 30 година, стаса средњег, уопште црномањаст, црних бркова, брија се; на левом образу близу браде има белегу — младеж. Био је одевен: у капут

браун боје, у црним панталонама, на глави је имао шубару а на ногама сарачке опанке. УБр. 7025.

П О Т Е Р А

Ђорђе Чумић, калфа браварски из Београда, на варљив начин измамио је од Драгутина Пантића матроза српског бродарског друштва одело (матроску униформу) па однео с обећањем да ће му истога дана вратити, али он то није учинио. Управа града Београда актом Бр. 7695 расписује тражење за проналазак овог Ђорђа и ако га пронађе да га њој спроведе. Њему је 25—26 година, уопште смеђ, очију граорастих, а у лицу бубуљичав.

Благоје Јокић, родом из Ђуприје, бивши слуга код Милана Рашића трг. из Крагујевца, напустио је газду и некуда отумарао. Начелство окр. крагујевачког актом бр. 4063 моли полициске власти да именованог потражи и нађену њему спроведе. УБр. 7735.

Непознати лопови ноћу између 9 и 10 ов. мес. украли су Милану Живановићу из Петровца два вола и то једног са длаком белом а другог са жуто — плавом, оба матора по три године. Начелство округа крагујевачког актом бр. 4249 моли полициске власти да лопове и покрађу потраже и по закону поступе. УБр. 7736.

Драгољуб Милојевић, скитница из Београда, означен је као саучесник у крађи извршеној Спасоју Оцокољићу. Управа града Београда актом Бр. 7564 расписује тражење за проналазак овог Драгољуба и ако се пронађе да се њој стражарно спроведе.

Непознати лопови извршили су ноћу између 10 и 11 ов. месеца похару дућана Јована Димитријевића, трговца из Д. Милановца и однели: пет кожа од куне, један комад од твора, везу жутих кајиша са неколико веза црних; 50 говеђих опанка — сирових, пакло вунице у фарби, везу босанских бритвица и десет нових цакова, а све то у вредности 161 динар. Начелник среза поречког актом бр. 1912 моли све полициске власти да лопове и покрађу потражи и нађену њему спроведе. УБр. 6906.

Непознати лопови, ноћу између 3 и 4 овог месеца украли су Маринку Миленковићу из Новог села, једног вола маторог пет година, длаке сиво-плаве, рогова шарених. Начелство округа врањског актом бр. 2861 моли све полициске власти да лопове и покрађу потраже и с нађеним по закону поступе. УБр. 6859.

Јелена Хофман, служавка, родом из Сент Андраша у Аустро-Угарској, била је у служби код г. Димитрија М. Михајловића свећеника закутског, одакле је после четрнаест дана побегла и однела поред 30 динара готовог новца, још и разних ствари све у вредности преко 200 динара. Начелство округа крагујевачког актом бр. 3400 моли све полициске власти да Јелену потраже и нађену њему спроведу. Она је у леву руку саката. УБр. 7024.

Непознати лопов, ушао је у отворени стан г. Петра Бабића, рачуноиспитача, из Београда у улици Топличин венац бр. 1 и украо капут и панталоне за деца од 17 година. Одело је било ново, од црног шевијота. Управа града Београда актом бр. 6775 расписује тражење за проналазак лопова и покрађе и са нађенима да се поступи по закону.

Непознати лопови украли су ноћу између 4 и 5 текућег месеца Благоју Стојановићу, тежаку из Врбовца, два вола матора по 7 година, један беле, а други сиве длаке. Начелство округа нишког актом Бр. 4047 моли све полициске власти, да лопове и покрађу потраже и нађене спроведу начелнику среза бањског с позивом на Бр. 2063. УБр. 7358.

Димитрије Станковић, из Травника, бивши чувар осуђеника у Добричеву, пресудом ђуприског првостепеног суда од јануара прошле године, кажњен је са четири месеца затвора за дело из § 99 крив. закона, што је и Касациони суд решењем својим оснажио. Али се пресуда над именованим није могла извршити, пошто је отумарао. Начелство округа моравског актом Бр. 3006 моли све полициске власти, да Димитрија потраже и с нађеним по закону поступе. Њему је 39 година, висок, дугог лица, косе и браде смеђе, плавих очију, бркова плавих — великих. УБр. 7362.

Анта Динчић, тежак из Брлога због извршеног убиства с предумишљајем решењем првостепеног пиротског суда од 13 прошлог месеца № 17422 стављен је под суд и у притвор; али како је он по извршеном делу побегао то суд актом Бр. 2341 моли све полицијске власти да именованог потраже и нађена њему спроведу. Анти има 32 године, средњег стаса, плав, смеђе косе и бркова, брија се, и граорастих очију. УБр. 7395.

Лазар Зарић, звани „Масарош“, познати лопов и варалица, који је у последње време живео у Бајиној Башти и Пожаревцу, окривљен је код начелства округа пожаревачког због извесног казнивог дела. Он је у бегству, па с тога поменуто начелство моли све полицијске власти, да га у својим домаћајима најживље потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Да би пак његов проналазак био што успешнији, ми му износимо слику, која је, истина, из његових млађих година, али ипак доста верна и у неколико и маркантна, због доста дебеле доње усне.



Пронађени Лазар, коме сада има до 30 година, може се спровести и управи града Београда с позивом на њен акт под Бр. 7180. од ове године.

Четири непозната зликовца, наоружаним коњичким магацинкама, одевени у сељачка одела (у гуњевима и чакширама) напали су ноћу између 6 и 7 овог месеца на кућу Живана Луговића из Ратара (срез колубарски) и на разбојнички начин изнудили и собом однели 2000 динара у банкама, 120 динара у злату, један сат с ланцем, један цени револвер, једне мушке чарапе и један пешкир; — како нападнути веле, један је од тих зликоваца био средње величине, стар до 26 година, црномањаст, сувоњав, малих црних бркова; а други такође средњег раста, стар око 22 године, плав са француском брадом, пун, а десно му око изгледа мање од левог, и на образу десном имао је младеж са косом. Начелство округа крагујевачког актом Бр. 4516 моли све полицијске власти да најживље настану ради проналаска ових зликоваца и ако их нађу да му их под тврдом стражом спроведу. УБр. 7665.

Милош Станисављевић — Урошевић, препредена варалица и опасан лопов, родом из Панчева, у Аустро-Угарској, окривљен је код Управе града Београда због извесног казнивог дела.

Милош има до 28 г., средњег је стаса, плав, сувоњав, доста је интересантан и умешан, године 1893 био је осуђен 10 год. робије због више опасних крађа.

Пошто се Милош налази у бегству, с тога управа града Београда позива све полицијске власти, да га у својим домаћајима потраже и у случају проналаска стражарно спроведу с позивом на акт под Бр. 7913.

У циљу што бржег проналаска ми износимо ову слику Милошеву која је код нас од пре три године и по којој се може врло лако познати и ухватити. — Опширнији опис Ми-



лошев може се видети из 44 броја „Полиц. Гласника“ од 1899 год. на страни 344.

Два вола, један длаке зелено сиве, матор пет год., средње величине; други је длаке плаво-жуте, рогова великих и виљастих, по трбуху подбеласт, матор 5 година, и он средње величине, а оба добро угојена, — украђени су Бошку Милосављевићу, тежаку из Трибаса, ноћу између 2 и 3 овог месеца. По сазнању одвела су их два лица. Један од њих био је смеђ, средњег стаса, отприлике у 16 години; други у 40 години, широк и пун, средњег раста и риђих бркова и пуних. Обоје су били одевени у сељачка одела. Пут им је био Трибас — Бојурње — Топола — Раља, а овде им се изгубио траг. Пошто се у очи дана кад је крађа извршена у Трибасу бавио неки Јанко Вићентијевић, родом из Бугарске, слуга, и тамо се издавао да купује свиње, а међутим он је тамо раније служио и са тамошњим приликама добро упознат, то је пала сумња да је и он извршилац крађе. Начелник среза врачарског актом бр. 2701 моли све полицијске власти да лопове и покрађу потраже и нађене њему стражарно спроведу. Ако ли се пак и Јанко пронађе и њега треба поменутом начелнику спровести. УБр. 6760.

СКРЕЂЕ СЕ ПАЖЊА

Андреја Димитријевић, варалица, родом из Солуна, који је пресудом управе града Београда од 6 септембра 1899 год.

Бр. 8421, прогнат из Србије у Турску (због обмањивања лаковерног света помоћу „чаробног кључа“ којим се може свака брава отворити) по дознању, вратио се је из прогонства, и сада се налази негде у унутрашњости Србије. Како је ова варалица по издржаној казни, поменутом пресудом управном прогната на свагда из Србије, и како има бојазни, да ће он својим „чаробним кључем“ уловити опет неколико наивних људи, то, износећи му слику, скрећемо пажњу свима полицијским властима на овога „мађионичара“, кога, у случају проналаска, треба казнити за повраћај из прогонства и по ново прогнати у Турску.

О Андрији има опширан опис у 39 бр. „Полиц. Гласника“ од 1899 год. на стр. 304.



УХВАЂЕНИ

Живојин Рашић, осуђеник беогр. казн. завода, који је 12 ов. м. побегао са рада из Топчидера, ухваћен је у Врчину селу, (одакле је и родом) и 17. ов. м. враћен је у завод. Према томе, престаје потреба за његово тражење.

Милутин Милошевић „Ђора“, позната варалица и кесарош, 13. ов. м. покушао је да уђе у Београд поред наших рабација; обукао се био као и сваки рабација у сељачко одело са торбом о рамену, али комесару топчидер. полиције г. Сими Обрадовићу, познатом са своје тачности у служби, Милутин није могао промаћи. Он је одмах посумњао у његов рабацилук, задржао га и у њему познао „Ђору“. Са њиме је поступљено по закону.

ИСПРАВКА

У 9 броју, нашега листа поткрала нам се крупнија погрешка; онде где се говори како су поједине материје у приказаном Repertoire распоређене, вели се у другом реду и другом ступцу на страни 63: „индустријски развитак“, у место: „историјски развитак“. Молимо читаоце да ову омашку изволе сами поправити.